

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΡΙΤΟ
ΤΕΥΧΟΣ 1ο

Ο Κόσμος των Ελληνικών

Γλωσσικό υλικό
για τα παιδιά ηλικίας 11-12 ετών (5η τάξη)

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 2004

© Υπουργείο Εθνικής Παιδείας
και Θρησκευμάτων
Πανεπιστήμιο Κρήτης
Σχολή Επιστημών Αγωγής
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών
(Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου
741 00 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 28310-77635, 77605
Fax: 28310- 77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.uoc.gr/diaspora
www.ediamme.edc.uoc.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το Πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών» χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στα πλαίσια του Μέτρου 1.1. του ΕΠΕΑΕΚ II και υλοποιήθηκε από το «Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών» του Πανεπιστημίου Κρήτης. Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού που περιέχεται στο παρόν τεύχος εργάστηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**Μιχάλης Βάμβουκας, Χρυσάνθη Ασμέτη, Μαρία Χατζάκη,
Νίκη Γερογιαννάκη, Αναστασία Κορφιάτη, Δήμητρα Αναστάση**

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Υβέτ Παπαδοπούλου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Χρυσούλα Κελαϊδή

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Μιχάλης Δαμανάκης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
ΠΙΝΑΚΑΣ	9
ΕΝΟΤΗΤΑ 1η: ΑΞΕΧΑΣΤΕΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ	11
ΕΝΟΤΗΤΑ 2η: ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	13
ΕΝΟΤΗΤΑ 3η: ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	15
ΕΝΟΤΗΤΑ 4η: ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ “ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΑΚΙ”	17
ΕΝΟΤΗΤΑ 5η: ΜΕ Τ’ ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΤΙΚΟ ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	19
ΕΝΟΤΗΤΑ 6η: ΕΝΑ ΑΛΛΙΩΤΙΚΟ ΤΣΑΝΤΙΡΙ ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ	21
ΕΝΟΤΗΤΑ 7η: ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ	23
ΕΝΟΤΗΤΑ 8η: ΔΥΟ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ	25
ΕΝΟΤΗΤΑ 9η: ΤΟ ΜΟΙΡΑΣΜΕΝΟ ΦΛΟΥΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ	27
ΕΝΟΤΗΤΑ 10η: ΤΙ ΖΩΔΙΟ ΕΙΣΑΙ;	29
ΕΝΟΤΗΤΑ 11η: Ο ΜΑΥΡΟΥΚΟΣ	31
ΕΝΟΤΗΤΑ 12η: Η ΠΕΙΝΑ ΚΑΙ Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ	33
ΕΝΟΤΗΤΑ 13η: ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΑΦΡΟΛΟΥΤΡΟ «ΜΠΛΟΥΜ, ΜΠΛΟΥΜ»	35
ΕΝΟΤΗΤΑ 14η: ΣΤΑ ΔΙΧΤΥΑ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ (INTERNET)	37
ΕΝΟΤΗΤΑ 15η: ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΟΥΝ	39
ΕΝΟΤΗΤΑ 16η: Η ΦΤΩΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΛΑΤΙ	41
ΕΝΟΤΗΤΑ 17η: Ο ΚΥΡ ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΣΙΑΛΟΣ	43
ΕΝΟΤΗΤΑ 18η: ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	45
ΕΝΟΤΗΤΑ 19η: ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ	47
ΕΝΟΤΗΤΑ 20η: 25η ΜΑΡΤΙΟΥ: ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ	49
ΕΝΟΤΗΤΑ 21η: ΠΡΩΤΑΠΡΙΛΙΑ	51
ΕΝΟΤΗΤΑ 22η: ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΑΣΧΑ	53
ΕΝΟΤΗΤΑ 23η: ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ	55
ΕΝΟΤΗΤΑ 24η: ΑΘΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ	57
ΕΝΟΤΗΤΑ 25η: ΤΑ ΔΑΣΗ ΜΑΣ ΚΑΙΓΟΝΤΑΙ	58
ΕΝΟΤΗΤΑ 26η: ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ	60

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η σειρά του γλωσσικού υλικού «Πράγματα και Γράμματα» έχει ως αντικείμενο τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας και απευθύνεται, σύμφωνα με το αντίστοιχο Πρόγραμμα Σπουδών, στην πρώτη ομάδα – στόχο. Δηλαδή, σε ομοεθνείς μαθητές της προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας με περιορισμένη έστω επικοινωνιακή επάρκεια στην Ελληνική, οι οποίοι ξεκινούν με το υλικό του 1^{ου} επιπέδου και συνεχίζουν με τα επόμενα.

Τα βιβλία και τα αντίστοιχα τετράδια δραστηριοτήτων, με τους τίτλους «Ο Κόσμος των Ελληνικών» και «Καθώς μεγαλώνουμε...» αποτελούν το γλωσσικό υλικό για το τρίτο επίπεδο, δηλαδή για μαθητές ηλικίας 11 – 13 ετών οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει το υλικό των δυο προηγούμενων επιπέδων.

Το γλωσσικό υλικό αυτού του επιπέδου συνοδεύεται από ένα δεύτερο τετράδιο δραστηριοτήτων με τον τίτλο «Καθώς μεγαλώνουμε... στον κόσμο των Ελληνικών. Τετράδιο Δραστηριοτήτων 2», το οποίο αντλεί τα περιεχόμενά του από τις αγγλόγλωσσες χώρες διαμονής Ελλήνων: Αυστραλία, Βρετανία, Η.Π.Α., Καναδά, αλλά και από τη Ν. Αφρική.

Η σχέση του *Τετραδίου Δραστηριοτήτων 2* με το «Υλικό Κορμού» είναι συμπληρωματική και σε καμία περίπτωση δεν αρκεί από μόνο του το Τετράδιο Δραστηριοτήτων 2 για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.

Ο βασικός στόχος του «*Τετραδίου Δραστηριοτήτων 2*» είναι ο εμπλουτισμός του τρίτου επιπέδου με κοινωνικοπολιτισμικά στοιχεία από τις ελληνικές παροικίες και την εκάστοτε χώρα διαμονής.

Αναλυτικότερες πληροφορίες ως προς τη στοχοθεσία του «*Τετραδίου Δραστηριοτήτων 2*» εμπεριέχονται στο ίδιο το τετράδιο.

Το γλωσσικό υλικό του τρίτου επιπέδου επιδιώκει την επίτευξη των γλωσσικών και κοινωνικοπολιτισμικών στόχων που διατυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί και θα πρέπει να θεωρηθεί σε συνάρτηση με τους στόχους και τα περιεχόμενα του εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία «*Στοιχείων Ιστορίας και Πολιτισμού*» στο αντίστοιχο επίπεδο.

Μιχάλης Δαμανάκης
Επιστημονικός Υπεύθυνος
του έργου «Παιδεία Ομογενών»

Τρίτο επίπεδο ελληνομάθειας

Γλωσσικοί στόχοι

Ως προς τον *προφορικό λόγο*, οι μαθητές θα πρέπει:

- να είναι σε θέση να κατανοούν μια μαγνητοφωνημένη ιστορία και να διατυπώνουν προφορικά το νόημά της, είτε απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις είτε αποδίδοντας συνοπτικά το νόημα,
- να ζητούν και να κατανοούν πληροφορίες σχετικά με προγράμματα πολιτιστικών εκδηλώσεων, ταξίδια, μέσα συγκοινωνίας, αγορές, κ.λπ.
- να συζητούν για θέματα που απασχολούν παιδιά της ηλικίας τους, (λ.χ. για τη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου),
- να εκφράζουν τη γνώμη τους για βιβλία που διαβάζουν, και
- να διατυπώνουν τον προβληματισμό και τα επιχειρήματά τους πάνω σε γεγονότα και προβλήματα του περιγυρού τους.

Ως προς το *γραπτό λόγο*, οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση:

- να αποδίδουν σε απλό κείμενο το νόημα μιας απλής ιστορίας,
- να απαντούν γραπτώς σε ερωτήσεις που αφορούν θέματα της καθημερινής, οικογενειακής, σχολικής και κοινωνικής ζωής τους,
- να εκφράζουν γραπτώς τις απόψεις τους σε θέματα που αφορούν την κοινωνική τους καθημερινότητα.

Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι

- Να οικειοποιηθούν οι μαθητές βασικά κοινωνικο-πολιτισμικά στοιχεία της Ελλάδας σε σύγκριση με αντίστοιχα της χώρας διαμονής τους (παραμύθια, ήθη και έθιμα, γαστρονομικές συνήθειες, μουσική, χορός) και να αντιληφθούν την παγκοσμιότητα ορισμένων πολιτισμικών στοιχείων και αξιών.
- Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την οικουμενικότητα του ελληνισμού, να τονωθεί το συναίσθημα της ελληνικότητας και να νιώσουν την επιθυμία να διατηρούν και να αναπτύσσουν δεσμούς μεταξύ των Ελλήνων της Διασποράς, της Ελλάδας και της Κύπρου, μαθαίνοντας και διατηρώντας την ελληνική γλώσσα.
- Να γνωρίσουν τις προόδους του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού.
- Να συνειδητοποιήσουν την αλληλεξάρτηση των σύγχρονων κοινωνιών και την αναγκαιότητα διεθνούς αλληλεγγύης, αλληλοκατανόησης και συνεργασίας ενστερνιζόμενοι τις αρχές της ανεκτικότητας, της διαπολιτισμικότητας και της ειρηνικής συνύπαρξης διαφορετικών λαών και πολιτισμών.
- Να συνειδητοποιήσουν την παγκοσμιότητα ορισμένων σύγχρονων προβλημάτων και την αναγκαιότητα συλλογικής δράσης για την αντιμετώπισή τους.

ενότητα

1

Αξέκαστες Καλοκαιρινές Διακοπές

1. Γενικός στόχος

- Να πάρουν οι μαθητές μια μικρή γεύση από Ελλάδα και Κύπρο γνωρίζοντας κάποιους χώρους που σηματοδοτούν της ιστορία τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να συνειδητοποιήσουν ότι η χώρα απ' όπου κατάγονται διαθέτει πλούσια πολιτιστική κληρονομιά την οποία οφείλουν να γνωρίζουν και να διαιωνίζουν όπου κι αν βρίσκονται.

- Να διακρίνουν τους ισχυρούς οικογενειακούς δεσμούς που αναπτύσσονται μεταξύ των μελών της ελληνικής οικογένειας και οι οποίοι υπάρχουν βαθιά χαραγμένοι μέσα τους ακόμα κι αν ζουν πολύ μακριά.

- Να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη εκμάθησης και διατήρησης της ελληνικής γλώσσας, όχι μόνο ως μέσο ένδειξης της ελληνικής τους ταυτότητας, αλλά και ως φορέα μετάδοσης πολιτιστικών αξιών.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να αναπτύξουν οι μαθητές αισθήματα αγάπης και υπερηφάνειας απέναντι στη γενέτειρα πατρίδα των γονιών και των παππούδων τους.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να καλλιεργήσουν τον προφορικό τους λόγο μέσω της λεκτικής πράξης της περιγραφής μιας ταξιδιωτικής ιστορίας.

- Να μάθουν το σχηματισμό, τη κλίση δύο παρελθοντικών χρόνων (Παρατατικού – Αορίστου), να συνειδητοποιήσουν τη χρήση τους μέσα στον προφορικό και γραπτό λόγο και να διακρίνουν τη διαφορά που υφίσταται μεταξύ τους.

- Να γνωρίσουν τη πολυσημία που διέπει πολλές λέξεις της ελληνικής γλώσσας και πιο συγκεκριμένα του ρήματος παίρνω.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Με τη διδασκαλία του μετέμφου επιδιώκεται, αφενός, η ομαλή μετάβαση των μαθητών στο νέο κύκλο μαθημάτων του τρίτου επιπέδου μετά τη λήξη των καλοκαιρινών διακοπών, και αφετέρου, με τον εισαγωγικό του χαρακτήρα εξασφαλίζεται η συνοχή των ενοτήτων που ακολουθούν (Μαθαίνουμε για την Ελλάδα, Μέγας Αλέξανδρος, Με τα' αυγουστιάτικο φεγγάρι στην Ακρόπολη).

Ο δάσκαλος μπορεί να παρακινήσει τους μαθητές να διηγηθούν τις πρόσφατες

καλοκαιρινές εμπειρίες τους πριν έρθουν σε επαφή με το κείμενο ή ακόμα τις εντυπώσεις τους από κάποιο ταξίδι τους στην πατρίδα.

Στην εκτίμηση της κατανόησης του κειμένου με την ταυτόχρονη καλλιέργεια του προφορικού τους λόγου στοχεύει η δραστηριότητα με το χάρτη της Ελλάδας και της Κύπρου που παρατίθεται αμέσως μετά το κείμενο. Δίνει επίσης, την ευκαιρία στους μαθητές να προσδιορίσουν τη γεωγραφική θέση των σημείων που αναφέρονται στο κείμενο.

Βασικός στόχος της παρουσίας του λεξιλογίου είναι η εκμάθηση του ορθογραφικού συστήματος της ελληνικής γλώσσας. Όμως, ο δάσκαλος θα μπορούσε να το εκμεταλλευτεί με ποικίλους τρόπους όπως, για παράδειγμα, να ζητηθεί η δημιουργία προτάσεων ή η επινόηση μιας δικής τους ιστορίας με τη χρησιμοποίηση των λέξεων που το συγκροτούν.

Η άσκηση 1 αποτελεί άσκηση κατανόησης κειμένου.

Η άσκηση 2 έχει στόχο την εκμάθηση σχηματισμού του Παρατατικού των ρημάτων α' και β' συζυγίας (-ω, -ώ) ενεργητικής και παθητικής φωνής (-ώμαι, -ιέμαι).

Με την άσκηση 3 οι μαθητές μαθαίνουν την κλίση του Παρατατικού κάποιων ρημάτων της προηγούμενης άσκησης. Μπορεί εδώ να ζητηθεί από τα παιδιά να κλίνουν τα υπόλοιπα ρήματα προφορικά (μιλώ, πηγαίνω, γίνομαι, κρατιέμαι).

Η άσκηση 4 απαιτεί τη δόμηση προτάσεων με την τοποθέτηση των ρημάτων στον Παρατατικό.

Αντίστοιχα για το σχηματισμό, την κλίση και τη χρήση του Αορίστου ρημάτων α' και β' συζυγίας ενεργητικής και παθητικής φωνής προσφέρονται οι δραστηριότητες 5, 6 και 7, ενώ η 8 στοχεύει στη διάκριση μεταξύ Παρατατικού και Αορίστου (ο Παρατατικός φανερώνει πως εκείνο που σημαίνει το ρήμα γινόταν στο παρελθόν εξακολουθητικά ή κατ' επανάληψη, ενώ ο Αόριστος φανερώνει πως εκείνο που σημαίνει το ρήμα έγινε στο παρελθόν κάποια συγκεκριμένη στιγμή). Σε προφορικό επίπεδο μπορεί συμπληρωματικά να ζητηθεί από τα παιδιά να περιγράψουν ένα ταξίδι που έκαναν χρησιμοποιώντας αυτούς τους δυο χρόνους.

Με την άσκηση 9 επιδιώκεται να ανακαλύψουν οι μαθητές την πολυσημία του ρήματος παίρνω.

Η άσκηση 10 απαιτεί τη λύση ενός σταυρόλεξου. Λειτουργεί και ως άσκηση κατανόησης του κειμένου.

ενότητα 2 Μαθαίνουμε για την Ελλάδα

1. Γενικοί στόχοι

- Να δοθεί η δυνατότητα στα Ελληνόπουλα του εξωτερικού να γνωρίσουν καλύτερα τη χώρα καταγωγής τους.
- Να καλλιεργηθεί η ελληνική ταυτότητα και να αναπτυχθούν περισσότερο οι δεσμοί τους με την Ελλάδα.
- Να προβληματισθούν και να ευαισθητοποιηθούν γύρω από θέματα που αφορούν τη χώρα καταγωγής τους.

2. Γενικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να πάρουν περισσότερες πληροφορίες για την Ελλάδα και τον πολιτισμό της.
- Να γνωρίσουν τις φυσικές ομορφιές της αλλά και την ομορφιά της ελληνικής ψυχής και του ελληνικού πνεύματος.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να ευαισθητοποιηθούν και να μπορούν να κατανοήσουν τους συναισθηματικούς δεσμούς που αναπτύσσονται ανάμεσα στους Έλληνες ομογενείς, σ' όποια γωνιά της γης κι αν βρίσκονται, με τη χώρα καταγωγής τους.
- Να δημιουργηθούν τα κατάλληλα συναισθήματα ώστε τα παιδιά να νιώσουν την ανάγκη να γνωρίσουν από κοντά τη χώρα καταγωγής τους.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι η αναφορά στη χώρα καταγωγής τους και στον πολιτισμό της αποτελεί στοιχείο συνοχής των μελών μιας κοινότητας και προσδιορισμού της πολιτισμικής της ταυτότητας.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να κατακτήσουν τα παιδιά το βασικό λεξιλόγιο της θεματικής ενότητας.
- Να μάθουν τις συνηθέστερες και απαραίτητες δομές για την παραγωγή περιγραφικού κειμένου.
- Να καταστούν ικανά να απαντούν σε ερωτήσεις αντλώντας πληροφορίες από κείμενα.
- Να μπορούν να διατυπώνουν προφορικά τις ομοιότητες και διαφορές του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας όπου διαμένουν.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Η ενότητα αυτή έχει επιλεγεί για να βοηθήσει τα παιδιά να γνωρίσουν καλύτερα, μέσα από διάφορους τρόπους, τη χώρα καταγωγής τους, να έρθουν σε στε-

νότερη επαφή μαζί της, να ευαισθητοποιηθούν και να προβληματιστούν γύρω από τα διάφορα θέματα που αφορούν την Ελλάδα ως χώρα καταγωγής τους. Προσφέρεται για εδραίωση των δεσμών των Ελλήνων ομογενών με τη χώρα καταγωγής τους.

Ο δάσκαλος θα πρέπει να είναι κατάλληλα προετοιμασμένος ώστε να εκμεταλλευτεί όλες τις δυνατότητες που του δίνει η διδασκαλία της συγκεκριμένης ενότητας. Μια υδρόγειος σφαίρα, ένας χάρτης της Ελλάδας, πλούσιο φωτογραφικό υλικό και ο,τιδήποτε έχει σχέση με την Ελλάδα είναι εργαλεία απαραίτητα στα χέρια του δασκάλου. Μπορεί ακόμα να ζητήσει από τα παιδιά να φέρουν κι αυτά στην τάξη και δικές τους φωτογραφίες από τυχόν επισκέψεις τους στην Ελλάδα.

Έτσι θα τους δοθεί ακόμα η ευκαιρία να εξωτερικεύσουν προσωπικά βιώματα καθώς και το συναισθηματικό τους κόσμο.

ενότητα

3 Μέγας Αλέξανδρος

1. Γενικοί στόχοι

- Να γίνουν γνωστά στους μαθητές κάποια ιστορικά γεγονότα για το Μ. Αλέξανδρο, το μεγάλο αυτό Έλληνα στρατηλάτη.
- Να γνωρίσουν ολόπλευρα τη μεγάλη προσωπικότητα του Αλέξανδρου.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη συμβολή του Μ. Αλεξάνδρου στη διάδοση της ελληνικής γλώσσας αλλά και του ελληνικού πολιτισμού στα πέρατα της οικουμένης.
- Να συνειδητοποιήσουν την ελληνική συνέχεια μέσα από φράσεις όπως, Μα το Δία – Μα το θεό.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί:

- Να κατανοήσουν ότι η γνώση της ιστορίας ενός λαού αποτελεί στοιχείο συνοχής των μελών μιας κοινότητας και προσδιορισμού της πολιτισμικής της ταυτότητας.
- Να γίνουν μικροί ερευνητές των πηγών της ιστορίας και ν' αναπτύξουν βιωματική σχέση με τα ιστορικά γεγονότα.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να κατακτήσουν τα παιδιά το βασικό λεξιλόγιο της θεματικής ενότητας που αναφέρεται στη μεγάλη αυτή ιστορική ελληνική φυσιογνωμία.
- Να μάθουν τις συνηθέστερες δομές του λόγου που τους είναι απαραίτητες για την αναπαραγωγή μιας αφήγησης συνδυάζοντας γεγονότα και τοποθετώντας τα σε χώρο και χρόνο. Στην περίπτωση αυτή ενδείκνυται η εμπειρική προσέγγιση του αορίστου.
- Να μάθουν να διατυπώνουν υποθέσεις.
- Να μάθουν τις βασικές εκφράσεις αποδοχής ή άρνησης (*σύμφωνοι, δεν έχω αντίρρηση κ.τ.λ.*).
- Να μπορούν να δίνουν εντολές για την εκτέλεση ενός έργου, μιας πράξης (*Μη παιδί μου! Μη! Πρόσεχε!*).
- Να γνωρίσουν τις συνηθέστερες δομές του λόγου που χρησιμοποιούμε όταν ορκιζόμαστε ή διαβεβαιώνουμε για κάτι.
- Να μάθουν τη λειτουργία και μορφολογία της ενεργητικής και παθητικής φωνής του ενεστώτα, παρατατικού και αορίστου.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Για να έχουν οι μαθητές ενεργό συμμετοχή στη διδασκαλία της ενότητας μπορεί ο δάσκαλος να τους έχει ζητήσει να ανατρέξουν μόνα σε διάφορες ιστορικές πηγές και να προσκομίσουν στην τάξη οποιοδήποτε σχετικό υλικό έχουν βρει. Ο δάσκαλος μπορεί επίσης να προσκομίσει και ο ίδιος επιπλέον ιστορικά στοιχεία και πληροφορίες (για τη Μακεδονία, το βασίλειο του Μ. Αλεξάνδρου, την ίδρυση πόλεων με το όνομα του Αλεξάνδρου κ.τ.λ.).

Με την ενότητα οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι η ιστορία της Ελλάδας είναι πολύ σημαντική και ότι ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει όλο τον κόσμο.

Η συζήτηση γύρω από ένα τόσο ενδιαφέρον θέμα μπορεί να επεκταθεί ανάλογα με το επίπεδο γλωσσομάθειας των παιδιών.

Οι ασκήσεις 1 και 2 προϋποθέτουν την κατανόηση του κειμένου από τα παιδιά. Με την άσκηση 3 το παιδί εμπεδώνει την απλή δομή της πρότασης.

Με τις ασκήσεις 4, 5, 6, 7 και 8 μαθαίνει τη μορφολογία και λειτουργία του ενεστώτα, παρατατικού και αορίστου.

ενότητα

4

Ψητοπωλείο-Εστιατόριο
«Το Μπαϊκονάκι»**1. Γενικός στόχος**

- Να γνωρίσουν ελληνικά παραδοσιακά φαγητά και να έρθουν σε επαφή με μια συνηθισμένη έξοδο μιας ελληνικής οικογένειας σε μια ταβέρνα.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να μάθουν για μια συνηθισμένη δραστηριότητα μιας ελληνικής οικογένειας.
- Να έρθουν σε επαφή με τον τρόπο λειτουργίας των παραδοσιακών εστιατορίων της Ελλάδας.

β. Ψυχοπαιδαγωγικός στόχος:

- Να εισαχθούν στη διαδικασία υπολογισμού της τιμής που μπορεί να στοιχίσει η επιλογή τους σε ένα εστιατόριο.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να κατακτήσουν το σχετικό με τη ενότητα λεξιλόγιο.
- Να μάθουν να αντλούν πληροφορίες από ένα κατάλογο εστιατορίου.
- Να μάθουν να εκτελούν μια μαγειρική συνταγή.
- Να μάθουν να βρίσκουν τα ρήματα από τα οποία παράγονται ουσιαστικά.
- Να παράγουν ουσιαστικά από επίθετα.
- Να σχηματίζουν σύνθετες λέξεις.
- Να διακρίνουν τα συμφωνικά συμπλέγματα «στ, τσ, τζ».

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Η διδασκαλία της ενότητας μπορεί να αρχίσει με συζήτηση, όπου τα παιδιά μπορούν να εκθέσουν εμπειρίες σε εστιατόρια στο μέρος όπου ζουν, αλλά και στην Ελλάδα, σε περίπτωση που έχουν βιώσει παρόμοιες εμπειρίες. Επίσης, ο δάσκαλος χρησιμοποιώντας το κατάλογο που υπάρχει μέσα στην ενότητα μπορεί να συζητήσει με τα παιδιά για τις δικές τους προτιμήσεις, για τις τιμές που αναγράφονται. Θα μπορούσε να γίνει σύγκριση ανάμεσα σ' αυτές τις τιμές και τις τιμές που συναντούν στη χώρα όπου ζουν. Σχετικά με τη μαγειρική συνταγή που δίνεται πέρα από τη συζήτηση που μπορεί να γίνει σ' αυτή μπορεί να δοθεί η ευκαιρία στα παιδιά να αναφέρουν συνταγές που γνωρίζουν τα ίδια.

Στην άσκηση 1 με τη βοήθεια των ερωτήσεων τα παιδιά συζητούν μεταξύ τους για τις προτιμήσεις τους στο φαγητό κ.τ.λ.

Με την άσκηση 2 μαθαίνουν το νόημα μεταφορικών φράσεων.

Με την άσκηση 3 το παιδί ασκείται στην εύρεση πληροφοριών από ένα κατά-

λογο και στη χρησιμοποίησή τους για τον υπολογισμό της τιμής που μπορεί να στοιχίζει το φαγητό της οικογένειάς τους σε μια ταβέρνα.

Η άσκηση 5 ασκεί τα παιδιά στην εύρεση των ρημάτων από τα οποία σχηματίζονται ουσιαστικά όπως είναι το *μαγείρεμα*.

Η άσκηση 6 φέρνει σε επαφή τα παιδιά με το σχηματισμό ουσιαστικών από επίθετα π.χ. *πικρός – πίκρα*.

Στην άσκηση 7 τα παιδιά σχηματίζουν σύνθετες λέξεις από τους δύο που τους δίνονται.

Η άσκηση 9 βοηθά τα παιδιά στη διάκριση των συμφωνικών συμπλεγμάτων *στ, τσ, τζ*.

ενότητα

5 Με τ' αυγουσιάτικο φεγγάρι στην Ακρόπολη

1. Γενικοί στόχοι

Οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν την Αθήνα.
- Να ευαισθητοποιηθούν και να προβληματιστούν σε θέματα που έχουν σχέση με την πρωτεύουσα της Ελλάδας, την Αθήνα.
- Να συνειδητοποιήσουν την επέμβαση του ανθρώπου και των επιτευγμάτων της σύγχρονης τεχνικής στο περιβάλλον.
- Να κατανοήσουν την αλληλεξάρτηση «παλιού και νέου» στη ζωή μας.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

Οι μαθητές:

- Να επεξεργαστούν πληροφορίες για την εξέλιξη της πόλης της Αθήνας από την αρχαία εποχή ως σήμερα και να γνωρίσουν επιτεύγματα του πολιτισμού της.
- Να διαπιστώσουν ότι η «Αθήνα του Μητρόπουλου» και η «Αθήνα του Παλαμά» μπορούν να συνυπάρχουν.

β. Γλωσσικοί στόχοι:

Οι μαθητές:

- Να κατακτήσουν το βασικό λεξιλόγιο της θεματικής ενότητας που αναφέρεται στην Αθήνα.
- Να μάθουν να κάνουν περιγραφές χρησιμοποιώντας και επίθετα.
- Να καλλιεργήσουν τη γλώσσα περιγράφοντας προφορικά και γραπτά ένα τόπο που επισκέφτηκαν και τους έκανε εντύπωση.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Μετά την ανάγνωση του κειμένου «Με τ' αυγουσιάτικο φεγγάρι στην Ακρόπολη» στο οποίο αφθονούν οι δείκτες περιγραφής, τα παιδιά μπορούν να αναφέρουν τις δικές τους εντυπώσεις και παραστάσεις, από τυχόν επίσκεψή τους στην Αθήνα.

Με το κείμενο της Βίτω Αγγελοπούλου, που αναφέρεται στις Καρουάτιδες, τα παιδιά γνωρίζουν ένα ελληνικό θρύλο. Δίνεται επίσης η ευκαιρία να γίνει συζήτηση σχετικά με τα μάρμαρα του Παρθενώνα και την ελπίδα επιστροφής τους στο φυσικό τους περιβάλλον.

Το ποίημα του Ν. Γκάτσου «Μ' άσπρα πουλιά και σύννεφα» και το λαϊκό τραγούδι «Αθήνα» υπάρχουν μελοποιημένα και μπορεί να γίνει ακρόαση από τα παιδιά.

Τα προβλήματα της σύγχρονης Αθήνας, νέφος, κυκλοφοριακό από τη μια και οι ομορφιές από την άλλη, δοσμένα σε αντιπαράθεση, δείχνουν στα παιδιά διαφορετικές όψεις της ίδιας πόλης που πάντα γοητεύει.

Στο τετράδιο δραστηριοτήτων με την άσκηση 1 επιδιώκουμε να αφομοιώσουν τα παιδιά πληροφορίες σχετικές με την Ακρόπολη και τον Παρθενώνα και να μάθουν να διατυπώνουν ερωτήσεις σε δοσμένες απαντήσεις.

Το γραμματικό φαινόμενο της ενότητας είναι τα επίθετα. Οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι η λειτουργία των επιθέτων είναι να αποδίδουν (στα ουσιαστικά) χαρακτηριστικά-ιδιότητες.

Οι ασκήσεις 2, 3, 4, 5, 6 και 7 στοχεύουν στην εμπέδωση συμφωνίας επιθέτου-ουσιαστικού κατά γένος, αριθμό και πτώση.

Οι ασκήσεις 9 και 10 βοηθούν στην άσκηση της γλωσσικής ικανότητας των παιδιών. Τα παιδιά κάνουν περιγραφή κάποιου αξιοθέατου που τους έκανε εντύπωση.

6 ^{ενότητα} Ένα αλληλιώτικο τσαντίρι στον Καναδά

1. Γενικοί στόχοι

- Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές τις τρομερές δυσκολίες ένταξης των πρώτων Ελλήνων μεταναστών στις χώρες υποδοχής τους, που όμως δεν στάθηκαν ικανές να τους εμποδίσουν να πετύχουν μια καλύτερη ζωή

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να γνωρίσουν οι μαθητές την ιστορία εγκατάστασης των γονέων – προγόνων τους στην κοινότητα ή την περιοχή τους.

- Να βιώσουν τα συναισθήματα αδελφότητας που συνέδεαν του πρώτους Έλληνες μετανάστες και που πρέπει να συνεχίσουν να τους ενώνουν.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να αναπτύξουν οι μαθητές αισθήματα υπερηφάνειας για τις προσπάθειες που έκαναν οι γονείς και οι παππούδες τους ,για μια καλύτερη ζωή.

- Να συνειδητοποιήσουν ότι, ανεξάρτητα από τις δυσκολίες που μπορεί να εμφανίζονται, υπάρχουν αξίες ακλόνητες, όπως τιμότητα, αδελφότητα, ενότητα, στη ζωή.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να ασκηθούν οι μαθητές στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου σε παρελθοντικό χρόνο (χθες, προχθές, την περασμένη εβδομάδα) με ρήματα παθητικής και ενεργητικής φωνής.

- Να εξοικειωθούν στον σχηματισμό του πληθυντικού των ουδετέρων παροξύτονων και περιτοσύλλαβων ουσιαστικών σε –α (το γάλα, το κήμα) και αρσενικών σε –ας (ο γαλατάς) και σε –ές (ο τενεκές), καθώς και στην διατύπωση (προφορική και γραπτή) φράσεων που εμπεριέχουν σχετικά ουσιαστικά.

- Να ασκηθούν στον προφορικό και γραπτό σχηματισμό φράσεων που έχουν επίθετα σε –ής-ής-ές (δυστυχής, ακριβής κ.τ.λ.).

- Οι μαθητές να γίνουν ικανοί να διατυπώνουν ερωταποκρίσεις με την χρήση της αντωνυμίας πόσος- πόσοι, πόση- πόσες, πόσο-πόσα.

δ. Λεκτική πράξη:

- Να ερωτούν και να απαντούν σε ερωτήσεις αναφορικά με την ταυτότητα, την προέλευση και τον προορισμό ενός προσώπου (ποιος-ποιοι είσαι-είστε, από πού έρχεσαι-στε, πού πηγαίνεις –ετε; κ.τ.λ.)

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Το κείμενο αναφέρεται σε πραγματικό γεγονός που αποτελεί χαρακτηριστικό βίωμα των πρώτων Ελλήνων μεταναστών (δυσκολίες, συμπαράσταση από τους συμπατριώτες, αλληλοβοήθεια). Πολλοί μαθητές ίσως να έχουν ακούσει από τους γονείς και τους παππούδες τους παρόμοιες ιστορίες. Καλό θα ήταν να ζητηθεί από τους μαθητές, να διηγηθούν στην τάξη παρόμοιες ιστορίες που έχουν ακούσει στην οικογένειά τους ή από γνωστούς τους και να γίνει σχετική συζήτηση.

Η εναλλαγή της αφήγησης και του διαλόγου καθώς και η γρήγορη εξέλιξη της ιστορίας, κάνουν το κείμενο ενδιαφέρον και ζωντανό. Επίσης το κείμενο προσφέρεται και για δραματοποίηση καθώς εμφανίζονται διάφορα πρόσωπα που μπορούν να υποδυθούν εύκολα οι μαθητές.

Η άσκηση 1 στοχεύει στην κατανόηση του κειμένου, της πλοκής του και της δράσης που εξελίσσεται.

Η άσκηση 2, και 3 έχουν ως στόχο την εξοικείωση των μαθητών στο σχηματισμό του πληθυντικού αριθμού των ουδετέρων παροξύτων και περιτοσύλλαβων ουσιαστικών σε -α και των αρσενικών σε -ας (ο γαλατάς) καθώς και σε -ές (ο τενεκές),.

Η άσκηση 4 στοχεύει στον σχηματισμό σύνθετων λέξεων με σταθερό δεύτερο συνθετικό τη λέξη «συλλέκτης».

Η άσκηση 5 έχει ως στόχο την εξοικείωση των μαθητών στο σχηματισμό φράσεων που έχουν επίθετα σε -ής-ής-ές (δυστυχής, ακριβής κ.τ.λ.)

Η άσκηση 6, στοχεύει στην άσκηση των μαθητών στις εναλλαγές από το παρόν σε παρελθόν με την χρήση ρημάτων ενεργητικής και παθητικής φωνής σε ενεστώτα, παρατατικό και υπερσυντέλικο.

Η άσκηση 7 έχει ως στόχο την εξοικείωση των μαθητών στο σχηματισμό ορθών φράσεων με χρήση ρημάτων σε παρελθοντικό χρόνο.

ενότητα

7 Συνάντηση στην Κρήτη

1. Γενικός στόχος

- Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι ο γραπτός λόγος και ειδικότερα η αλληλογραφία είναι ένα μέσο έκφρασης σκέψεων, συναισθημάτων, ανταλλαγής εντυπώσεων και ιδεών μεταξύ ανθρώπων που βρίσκονται σε απόσταση.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να καλλιεργηθεί η αγάπη των παιδιών προς την πατρίδα και κατ' επέκταση η ενίσχυση της πολιτισμικής τους ταυτότητας.
- Να μάθουν για την ελληνική φιλοξενία.
- Να διαπιστώσουν ότι οι Έλληνες, όπου κι αν βρίσκονται, σκέφτονται με αγάπη την Ελλάδα και θυμούνται την καταγωγή τους.

β. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις που υπάρχουν στην ενότητα.
- Να ασκηθούν στην παραγωγή γραπτού λόγου.
- Να κατανοήσουν και να μάθουν να χρησιμοποιούν στο λόγο τους την ενεργητική μετοχή σε -ώντας, -οντας.
- Να εξοικειωθούν στη σύνδεση των προτάσεων με : παρόλο που και αν και.
- Να παρακινήθούν να στείλουν κάποιο γράμμα στην Ελλάδα σε φίλο, γνωστό ή αγαπημένο τους πρόσωπο.

γ. Λεκτική πράξη:

- Να μπορούν οι μαθητές να εκφράζουν ελεύθερα τα συναισθήματά τους προφορικά και γραπτά.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Μετά την ανάγνωση των γραμμμάτων, τα οποία πρέπει να σημειωθεί είναι αυθεντικά, μπορεί να δοθεί η ευκαιρία στα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματά τους για την Ελλάδα, να μιλήσουν για την ιδιαίτερη πατρίδα των γονιών τους, να μιλήσουν για το πώς φαντάζονται την Ελλάδα ή να πουν τις εντυπώσεις τους εφόσον την έχουν επισκεφτεί.

Η συζήτηση μπορεί ακόμα να επικεντρωθεί στα στοιχεία εκείνα που καθορίζουν την ταυτότητα ενός λαού (γλώσσα, θρησκεία, παραδόσεις, ήθη, έθιμα, ιστορία, πολιτισμός). Οι φωτογραφίες που ενσωματώνονται στο κείμενο μπορούν να δώσουν το ερέθισμα και να τροφοδοτήσουν τη συζήτηση.

Ιδιαίτερη αναφορά μπορεί να γίνει στην Ελληνική φιλοξενία. Σύμφωνα με την

Ελληνική μυθολογία οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι ο Δίας, πατέρας των θεών και των ανθρώπων, ήταν ο θεός της φιλοξενίας και προστάτευε τους ξένους. Για το λόγο αυτό τον ονομάζουν Ξένιο Δία. Εφόσον υπάρχει χρόνος η συζήτηση θα μπορούσε να επεκταθεί και στον Αρχαίο Ελληνικό πολιτισμό (Μινωικό πολιτισμό, χρυσό αιώνα του Περικλή).

Οι ασκήσεις 1 και 2 δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματά τους για την πατρίδα.

Η άσκηση 3 στοχεύει στην παραγωγή γραπτού λόγου από τα παιδιά. Οι ερωτήσεις που υπάρχουν στο πλαίσιο τα βοηθούν να εκφραστούν καλύτερα.

Η άσκηση 4 στοχεύει στο σχηματισμό οικογενειών λέξεων οι οποίες υπάρχουν στην ενότητα.

Με τις ασκήσεις 5 και 6 τα παιδιά οδηγούνται στην κατανόηση και ορθογραφική διάκριση της ενεργητικής μετοχής σε -ώντας, -οντας. Ο δάσκαλος θα δώσει τις εντελώς απαραίτητες εξηγήσεις και θα επιμείνει στη χρήση μέσα στο λόγο.

Με την άσκηση 7 θα κατανοήσουν τη λειτουργία του κόμματος σε ασύνδετες λέξεις, ενώ η άσκηση 8 ζητάει από τα παιδιά, αφού διαβάσουν τα παραδείγματα, να φτιάξουν δικές τους προτάσεις με το αν και το παρόλο που.

Εφόσον υπάρχει διαθέσιμος χρόνος τα παιδιά μπορούν να παρακινηθούν να γράψουν και να στείλουν τα γραμματά τους στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και να πληροφορηθούν για το πρόγραμμα φιλοξενίας του Πανεπιστημίου.

Η διεύθυνση δίνεται στο βιβλίο μαθητή και είναι ακριβής.

ενότητα

8 Δύο διασκεδαστικοί διάλογοι

1. Γενικοί στόχοι

- Να αντιληφθούν οι μαθητές τη σημασία του χιούμορ στη ζωή μας.
- Να διασκεδάσουν και να ψυχαγωγηθούν.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Η ενότητα προσφέρει τη δυνατότητα να προβληθούν διάφοροι τύποι ανθρώπων που συναντάμε καθημερινά στη ζωή μας (ο έξυπνος και παρατηρητικός κηπουρός, ο υπομονετικός κρεοπώλης, ο εκνευριστικός πελάτης). Δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να αναγνωρίσουν στη καθημερινή τους ζωή διάφορα γνωρίσματα και τρόπους συμπεριφοράς των ανθρώπων τα οποία τους χαρακτηρίζουν.

β. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να εμπλουτίσουν οι μαθητές το λεξιλόγιό τους με λέξεις που υπάρχουν στην ενότητα.
- Να διακρίνουν τις διάφορες σημασίες συχνόχρηστων φράσεων και προτάσεων που περιέχουν το ρήμα κάνω.
- Να γίνουν ικανά να σχηματίζουν σημασιολογικά ορθές προτάσεις.
- Να μάθουν να μεταφέρουν ονόματα από την ονομαστική στη γενική του ενικού και του πληθυντικού και να σχηματίζουν σχετικές προτάσεις φράσεις.
- Να εξοικειωθούν με τη σωστή χρήση και τη ποικιλία των περιστάσεων της καθημερινής επικοινωνίας όπου χρησιμοποιούν ευγενικές λέξεις και φράσεις (το λέω ευγενικά).
- Να εμπλουτίσουν τη γλώσσα τους με μια ποικιλία εκφραστικών τρόπων με τις οποίες μπορούν να κάνουν ερωτήσεις.

γ. Λεκτική πράξη:

- Να γίνουν οι μαθητές ικανοί να δίνουν ακριβείς και σωστές πληροφορίες, όταν αυτό τους ζητείται.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Και τα δυο κείμενα της ενότητας έχουν έντονη την αίσθηση του χιούμορ. Το πρώτο αφηγείται ένα επεισόδιο χιουμοριστικό. Η εναλλαγή της αφήγησης και του διαλόγου καθώς και η γρήγορη εξέλιξη της ιστορίας δίνει στο κείμενο ζωντάνια και το κάνει ενδιαφέρον και διασκεδαστικό.

Το δεύτερο κείμενο είναι ένα ανέκδοτο. Η αξία του ανέκδοτου βρίσκεται στον έξυπνο τρόπο παρουσίασής του και στην απροσδόκητη έκβαση της αφήγησης.

Η ανάγνωση ενδείκνυται να γίνει μεγαλόφωνα για επιτευχθεί ένα σύγχρονο ξέσπασμα της ευθυμίας των παιδιών και στη συνέχεια θα συζητηθεί κυρίως τι ήταν εκείνο που τα έκανε να γελάσουν. Μπορεί να ζητηθεί από τα παιδιά να σκιαγραφήσουν τους χαρακτήρες που εμφανίζονται στα κείμενα. Εφόσον υπάρχει χρόνος μπορούν να διηγηθούν και στα ίδια τα παιδιά αστείες ιστορίες ή ανέκδοτα που έχουν ακούσει.

Το δεύτερο κείμενο προσφέρεται για δραματοποίηση. Ένα παιδί υποδύεται τον πελάτη κι ένα άλλο τον κρεοπώλη. Οι διάλογοι μπορεί να είναι ελεύθεροι ενώ οι κινήσεις και οι εκφράσεις του προσώπου μπορούν να δώσουν ζωντάνια στη δραματοποίηση.

Η άσκηση 1 στοχεύει στην παραγωγή ενός διαλόγου από τα παιδιά με μόνη δέσμευση τη χρησιμοποίηση των ευχαριστώ και παρακαλώ. Πριν από την εκτέλεση της άσκησης έχει προηγηθεί μια σύντομη συζήτηση με τους μαθητές πάνω στο διάλογο που υπάρχει στο τετράδιό τους ως παράδειγμα.

Η άσκηση 2 στοχεύει στο σχηματισμό σημασιολογικά και συντακτικά ορθών προτάσεων.

Με την άσκηση 3 επιδιώκεται η διάκριση της σημασίας που παίρνει το ρήμα «κάνω» σε διάφορες συχνόχρηστες εκφράσεις. Πριν την αντιστοίχιση της μιας στήλης με την άλλη μπορεί ο δάσκαλος να δώσει ένα δυο προφορικά παραδείγματα κι έπειτα να βοηθήσει τα παιδιά, αν συναντήσουν δυσκολίες.

Οι ασκήσεις 4, 5, 7 και 8 βοηθούν τα παιδιά να διατυπώνουν σωστά ερωτηματικές προτάσεις.

Η άσκηση 10 στοχεύει να βοηθήσει τα παιδιά να μάθουν να κάνουν σωστές ερωτήσεις και να δίνουν ακριβείς πληροφορίες προκειμένου να προσανατολιστούν σε ένα τόπο ενώ οι ασκήσεις 6 και 9 αναφέρονται στη γενική του ενικού και πληθυντικού των ουσιαστικών

ενότητα

9 Το μοιρασμένο φλούρι της βασιλόπιτας

1. Γενικός στόχος

- Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με μια από τις πολλές γιορτές της χριστιανοσύνης, αυτή της Πρωτοχρονιάς, και να μάθουν τα λαογραφικά ήθη και έθιμα που αναβιώνονται κατά τον εορτασμό της.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να συνειδητοποιήσουν ότι ο Ελληνισμός είναι άρρηκτα δεμένος με τον Χριστιανισμό.

- Να γνωρίσουν την ελληνική προέλευση του εθίμου της βασιλόπιτας.

- Να μάθουν ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα με πλούσια λαογραφική παράδοση την οποία οι Έλληνες, όπου κι αν ζουν, προσπαθούν να κρατήσουν ζωντανή.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να κατανοήσουν ότι οι χριστιανικές αξίες της φιλανθρωπίας, της αλληλεγγύης και της αγάπης προς το συνάνθρωπο έχουν πανανθρώπινη και οικουμενική διάσταση και να φροντίζουν έτσι ώστε αυτές οι αξίες να χαρακτηρίζουν τις σχέσεις τους σε καθημερινό επίπεδο.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να μάθουν οι μαθητές τρόπους με τους οποίους ευχόμαστε κάτι.

- Να συνειδητοποιήσουν το ρόλο των αδύνατων τύπων της προσωπικής αντωνυμίας στο συντακτικό πυρήνα.

- Να γνωρίσουν την ύπαρξη και σημασία ομόηχων λέξεων.

- Να ανακαλύψουν τον εμφατικό χαρακτήρα ορισμένων αντωνυμιών.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Ο δάσκαλος εντάσσοντας την Πρωτοχρονιά στο γιορτινό δεκαήμερο (Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά - Φώτα) μπορεί να παροτρύνει τους μαθητές να συζητήσουν για το τί γιορτάζουμε σε καθεμιά από αυτές τις γιορτές, με ποιο τρόπο το γιορτάζουμε στην Ελλάδα αλλά και στη χώρα όπου ζουν. Καλό θα ήταν να αναφερθεί ότι τα Χριστούγεννα και τα Φώτα είναι καθαρά χριστιανικές γιορτές, ενώ η Πρωτοχρονιά εξαιτίας του διπτού εορταστικού της χαρακτήρα, αποτελεί μεν χριστιανική γιορτή (τιμάται η μνήμη του Αγίου Βασιλείου) αλλά γιορτάζεται σ' όλο τον κόσμο μια και η ημέρα αυτή καλωσορίζει τον καινούριο χρόνο.

Η επαφή των μαθητών με ελληνικά πρωτοχρονιάτικα έθιμα μέσω του σχετικού κειμένου μπορεί να δώσει την ευκαιρία να αναβιώσουν οι ίδιοι κάποια από αυτά,

εμπλουτίζοντάς τα, ίσως, με σχετικούς διάλογους και δρώμενα και να τα παρουσιάσουν μέσα στη τάξη ή σε κάποια σχολική εκδήλωση αφιερωμένη στον εορτασμό των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς.

Η άσκηση 1 εκτιμά το βαθμό κατανόησης του κειμένου «*Το μοιρασμένο φλουρί της βασιλόπιτας*».

Σκοπός της άσκησης 2 είναι η εκμάθηση του τρόπου διατύπωσης ευχητηρίων μηνυμάτων και τη διαφοροποίηση της χρήσης του σε ποικίλες περιστάσεις της ζωής. Εδώ οι μαθητές, αφού συμπληρώσουν την πρωτοχρονιάτικη κάρτα με τις κατάλληλες ευχές, θα μπορούσαν να αναφέρουν σε ποιες περιπτώσεις μπορούν να διατυπωθούν οι υπόλοιπες από αυτές που δίνονται.

Στην άσκηση 3 οι μαθητές ανακαλύπτουν και τοποθετούν στη σωστή θέση τα υπογραμμισμένα ουσιαστικά με βάση τη συμφωνία τους με το άρθρο που προηγείται ή/και το σημασιολογικό περιεχόμενο της πρότασης.

Η άσκηση 4 απαιτεί την παραγωγή σύνθετων λέξεων με δεύτερο συνθετικό τη λέξη πίτα (*σπανακόπιτα, τυρόπιτα κ.τ.λ.*).

Η άσκηση 5 έχει στόχο να κάνει ικανά τα παιδιά να διακρίνουν ομόηχες λέξεις (δηλαδή λέξεις με την ίδια ακριβώς προφορά, αλλά διαφορετική ορθογραφία και σημασία) και να συνειδητοποιήσουν τη διαφορετική σημασία τους μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα, επιλέγοντας κάθε φορά την κατάλληλη ομόηχη λέξη.

Στην άσκηση 6 μαθαίνουν το ρόλο των αδύνατων τύπων της προσωπικής αντωνυμίας (εγώ - εσύ - αυτός) στο συντακτικό πυρήνα συμπληρώνοντας το σχετικό διάλογο.

Η άσκηση 7 στοχεύει στην εκμάθηση της εμφατικής λειτουργίας ορισμένων αντωνυμιών (προσωπικών και ιδιοπαθών). Οι μαθητές μπορούν να αναφέρουν προφορικά και άλλα παραδείγματα χρησιμοποιώντας κι άλλες αντωνυμίες όπως: *αυτούς, εσένα, οι ίδιοι, εσύ κ.ά.*

Η τελευταία άσκηση είναι επαναληπτική όπου τα παιδιά μεταφέρουν τα ρήματα του κειμένου από τον Ενεστώτα στον Αόριστο. Από το κείμενο, επίσης, αντλούν πληροφορίες για τον τρόπο προέλευσης του εθίμου της βασιλόπιτας σύμφωνα με την χριστιανική παράδοση.

ενότητα 10 Τι ζώδιο είσαι;

1. Γενικός στόχος

- Να συνειδητοποιήσουν ότι μερικές παραεπιστημονικές ανακαλύψεις κατευθύνουν την ανθρώπινη συμπεριφορά.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικός στόχος:

- Να κατανοήσουν ότι οι προβλέψεις για το μέλλον είναι ένα από τα θέματα που απασχολούσε και απασχολεί τον άνθρωπο σ' ολόκληρη τη γη και σ' όλους τους πολιτισμούς από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να καταλάβουν ότι το μέλλον του κάθε ατόμου εξαρτάται από τις πράξεις, τα έργα και τις ικανότητές του και όχι από τις προβλέψεις των αστρολόγων.

- Να αντιληφθούν ότι η ανάγνωση του ζωδίου τους σε κάποιο έντυπο θα πρέπει να αποτελεί μία ευχάριστη απασχόληση και να μην επηρεάζει θετικά ή αρνητικά τη ψυχική τους διάθεση.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να κατακτήσουν το βασικό λεξιλόγιο της θεματικής ενότητας που αναφέρεται στα ζώδια.

- Να μάθουν τις συνηθέστερες και απαραίτητες δομές για να μπορούν να τοποθετούνται στο χρόνο.

- Να μπορούν να διατυπώνουν τη γνώμη τους για ένα θέμα.

- Να μπορούν να διαβάζουν και να καταλαβαίνουν έντυπες αναγγελίες και ένα συνοπτικό γραπτό μήνυμα.

- Να διατυπώνουν αμφιβολίες.

- Να μάθουν τη χρήση του στιγμιαίου και εξακολουθητικού μέλλοντα.

- Να μπορούν να φτιάχνουν αιτιολογικές, ειδικές και χρονικές προτάσεις.

- Να μάθουν πώς σχηματίζεται ο μέλλοντας των ανωμάτων ρημάτων: *βλέπω, λέγω, τρώω, πηγαίνω, βρισκω, πίνω*.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Ο δάσκαλος από την προηγούμενη μέρα μπορεί να ζητήσει από τα παιδιά να κρατούν κάποια έντυπα που έχουν αστρολογικές προβλέψεις. Μπορεί ακόμα και ο ίδιος να έχει φροντίσει για τη συλλογή τέτοιου υλικού.

Η ενότητα θα πρέπει να έχει γενικώς χιουμοριστικό χαρακτήρα. Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να φτιαχτεί από τα παιδιά της τάξης ένα χιουμοριστικό ωρο-

σκόπιο, ώστε να κατανοηθεί ο ρόλος των αστρολογικών προβλέψεων στη ζωή μας.

Με την άσκηση 1 τα παιδιά κατανοούν τη μορφολογία και λειτουργία του Μέλλοντα.

Με τις ασκήσεις 3 και 4 μαθαίνουν το Μέλλοντα των ανωμάτων ρημάτων: *βλέπω, λέγω, τρώω, πηγαίνω, βρίσκω, πίνω.*

Η άσκηση 5 βοηθάει τα παιδιά να κατανοήσουν το Στιγμαίο και Εξακολουθητικό Μέλλοντα.

Η άσκηση 6 είναι άσκηση παραγωγής γραπτού λόγου.

Στην άσκηση 7 τα παιδιά φτιάχνουν προτάσεις αιτιολογικές, χρονικές και ειδικές.

ενότητα

11 Ο Μαυρούκος

1. Γενικός στόχος

- Να γνωρίσουν οι μαθητές ένα ξεχωριστό είδος αφήγησης, το παραμύθι, να διακρίνουν τα κύρια στοιχεία ενός παραμυθιού και να διασκεδάσουν.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι το παραμύθι είναι μέρος της πολιτισμικής παράδοσης ενός λαού.

- Να κατανοήσουν, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους, ότι μέσα από τα παραμύθια εκφράζονται παναθρώπινες αξίες και αλήθειες.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να καλλιεργηθεί η δημιουργική σκέψη και φαντασία των παιδιών.

- Να ψυχαγωγηθούν και να γελάσουν με την ιστορία.

γ. Λεκτική πράξη:

- Να γίνουν ικανά να δίνουν και να παίρνουν εντολές.

δ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να εμπλουτίσουν οι μαθητές τη γλώσσα τους με παροιμιώδεις φράσεις και παροιμίες.

- Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις που αναφέρονται στην ενότητα.

- Να μάθουν να χρησιμοποιούν στο λόγο τους διάφορες εναλλακτικές μορφές προστακτικής.

- Να ασκηθούν στο σωστό σχηματισμό προτάσεων από άποψη σημασιολογική.

- Να εξοικειωθούν με τη σημασία, την παραγωγή και την ορθογραφία συγγενικών λέξεων.

- Να μάθουν να διακρίνουν τη κυριολεξία από τη μεταφορά.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Μετά την ανάγνωση τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν πάνω στο κείμενο. Πρόκειται για ένα χιουμοριστικό και συνάμα ηθογραφικό κείμενο. Ο λόγος με το ασύνδετο σχήμα και την ενσωμάτωση παροιμιωδών φράσεων κάνει το κείμενο ιδιαίτερα ενδιαφέρον.

Θα δοθεί η ευκαιρία στα παιδιά να σκιαγραφήσουν τους χαρακτήρες της ιστορίας (Ο Μαυρούκος και το αφεντικό του).

Το λαϊκό αυτό παραμύθι με την αμεσότητα που το χαρακτηρίζει δίνει μια

ακραία περίπτωση πείσματος και τεμπελιάς. Με αφορμή αυτό μπορεί ο δάσκαλος να ζητήσει από τα παιδιά να πουν αν έχουν ακούσει παρομοιώσεις ανθρώπων με ζώα (πονηρός σαν αλεπού, εργατικός σαν μέλισσα, πεισματάρης σαν γάιδαρος).

Τα παιδιά, εάν υπάρχει χρόνος, μπορούν να δραματοποιήσουν το παραμύθι.

Οι ασκήσεις 1 και 2 έχουν να κάνουν με τη σημασιολογική πλευρά της γλώσσας.

Στην άσκηση 1 ζητείται να φτιάξουν σημασιολογικά ορθές προτάσεις και να αντιστοιχίσουν λέξεις με την ίδια περίπου σημασία.

Η άσκηση 3 αναφέρεται στα υποκοριστικά σε -ακος.

Η άσκηση 4 στοχεύει στο σχηματισμό οικογενειών λέξεων. Τα παιδιά ασκούνται στην παραγωγή και ορθογραφία συγγενικών λέξεων.

Οι ασκήσεις 5 και 6 αναφέρονται σε καθαρές περιπτώσεις κυριολεξίας και μεταφοράς.

Οι ασκήσεις 7, 8 και 9 προωθούν την ικανότητα των παιδιών να δίνουν σωστές εντολές και οδηγίες με την ταυτόχρονη επανάληψη της προστακτικής.

12 ^{ενόκτια} Η πείνα και ο φόβος του Νίκου

1. Γενικός στόχος

- Να γνωρίσουν οι μαθητές ένα σημαντικό κομμάτι της ελληνικής ιστορίας, τη γερμανική κατοχή, μια περίοδο που ο ελληνικός λαός αντιστάθηκε ηρωικά εναντίον του ναζισμού.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να συνειδητοποιήσουν ότι οι Έλληνες, όπως και κάθε λαός που βρέθηκε ή βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση, αντιμετώπισαν πολλές δυσκολίες.

- Να μάθουν ότι, παρά τα δεινά του πολέμου, ο ελληνισμός κατάφερε να επικρατήσει και να διαφυλάξει με τον αγώνα του τα ιδεώδη της δημοκρατίας και ελευθερίας που κληρονόμησε από τους προγόνους του.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να νιώσουν υπερήφανοι για την εθνική τους ταυτότητα και τα κατορθώματα των προγόνων τους.

- Να αγωνίζονται με σθένος για την ειρηνική συνύπαρξη των λαών του κόσμου και να καταδικάζουν κάθε πολεμική διάθεση ή πράξη.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να καλλιεργήσουν τον προφορικό τους λόγο μέσω της διήγησης γεγονότων τα οποία δίνονται με εικονικό τρόπο.

- Να μάθουν το σχηματισμό και την κλίση του Υπερσυντέλικου των ρημάτων αα και β' συζυγίας, ενεργητικής και παθητικής φωνής.

- Να γνωρίσουν παραδείγματα ταυτόσημων και συνώνυμων λέξεων.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Με αφορμή τον εορτασμό της επετείου της 28ης Οκτωβρίου 1940 ο δάσκαλος θα συζητήσει με τους μαθητές για τα ιστορικά δρώμενα εκείνης της περιόδου. Σε ευρύτερο πλαίσιο θα αναφέρουν αν γίνεται σήμερα πόλεμος, πού και γιατί και θα υπογραμμίσουν τις συνέπειες του πολέμου στη ζωή των ανθρώπων που τον ζουν από κοντά και σ' όλο τον κόσμο γενικότερα.

Στο τετράδιο δραστηριοτήτων η άσκηση 1 αποτελεί άσκηση κατανόησης κειμένου.

Σκοπός των ασκήσεων 3 και 4 είναι η εκμάθηση του σχηματισμού και της κλίσης του Υπερσυντέλικου ρημάτων αα και βα συζυγίας (-ω, -ώ), στην ενεργητική και παθητική φωνή. Ο δάσκαλος θα μπορούσε να αναφέρει στους μαθητές ότι ο

Υπερσυντέλικος φανερώνει πως εκείνο που σημαίνει το ρήμα είχε τελειώσει στο παρελθόν πριν γίνει κάτι άλλο (π.χ. Είχα κλείσει την πόρτα, όταν άκουσα να χτυπά το τηλέφωνο).

Στην άσκηση 4 τα παιδιά καλούνται να δομήσουν προτάσεις τοποθετώντας το ρήμα στον Υπερσυντέλικο. Εδώ ο δάσκαλος θα μπορούσε να ζητήσει από τους μαθητές να δημιουργήσουν κι άλλες προτάσεις σε προφορικό επίπεδο.

Στην άσκηση 5 οι μαθητές μαθαίνουν κάποιες περιπτώσεις ταυτόσημων και συνώνυμων λέξεων, τις οποίες συνάντησαν στο κείμενο «Η πείνα και ο φόβος του Νίκου» της ενότητας.

Στόχος της άσκησης 6 είναι η παραγωγή σύνθετων λέξεων με πρώτο συνθετικό απόλυτα αριθμητικά και δεύτερο συνθετικό τη λέξη «χρόνος». Εδώ θα μπορούσαν να παραχθούν προφορικά κι άλλες αντίστοιχες λέξεις.

13 ^{ενότητα} Χρησιμοποιείτε αφρόλουτρο Μπλουμ-μπλουμ

1. Γενικός στόχος

- Μέσα στον καταγισμό των διαφημίσεων που δέχονται οι άνθρωποι, τόσο από τον ηλεκτρονικό όσο και από τον έντυπο τύπο, να μπορέσουν οι μαθητές να αναπτύξουν την ικανότητα αυτή που θα τους επιτρέψει να μην γίνονται εύκολα θύματα παραπληροφόρησης και παραπλάνησης, που πολλές φορές εμπεριέχονται μέσα στις διαφημίσεις, και που ως συνέπεια έχουν τον άκρατο καταναλωτισμό.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Η διαφήμιση είναι παραδοσιακά ο πιο συνήθης τρόπος προβολής των διαφόρων προϊόντων σε όλες τις χώρες του κόσμου.

- Στη σημερινή εποχή με την υπερπροσφορά προϊόντων και αγαθών, επιτακτική προβάλλει η ανάγκη της αξιολόγησης για την αναγκαιότητα ή μη της αγοράς του καθετί που διαφημίζεται.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Η ανάπτυξη κριτικής ικανότητας που θα επιτρέψει στη συγκεκριμένη περίπτωση τη σωστή επιλογή ενός προϊόντος, που θα είναι αποτέλεσμα ιεράρχησης πραγματικών αναγκών και συγκριτικής αποτίμησης των δυνατοτήτων τους και της χρησιμότητάς τους, μέσα από μια κλίμακα ομοειδών προϊόντων.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να κατακτήσουν τα παιδιά το βασικό λεξιλόγιο της θεματικής ενότητας που αναφέρεται στη διαφήμιση.

- Να δίνουν εντολές χρησιμοποιώντας Προστακτική (*Σημείωσε τη διεύθυνση!*).

- Να ζητάνε κάτι ευγενικά από κάποιον χρησιμοποιώντας τη γλωσσική δομή «μπορείς να + ρήμα».

- Να σχηματίζουν την Προστακτική των ρημάτων ενεργητικής φωνής στον Ενικό και Πληθυντικό αριθμό.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Ο δάσκαλος μπορεί να προτείνει στους μαθητές να βρουν και να φέρουν στην τάξη διαφημίσεις από ελληνικές εφημερίδες και περιοδικά. Αυτό μπορεί να αποτελέσει αφορμή συζήτησης για το ρόλο της διαφήμισης στη ζωή μας.

Τα παιδιά μπορούν να χωριστούν σε ομάδες και να αναλάβουν να παρουσιάσουν στην τάξη μια διαφήμιση για κάτι που τους αρέσει, π.χ., μια σοκολάτα, ένα γάλα, ένα ρούχο.

Στην ενότητα γίνεται συστηματική διδασκαλία της Προστακτικής Ενεστώτα και Αορίστου Ενεργητικής φωνής με τις ασκήσεις 1 και 2.

Με την άσκηση 3 ζητείται από τους μαθητές να γράψουν τις εντολές πιο ευγενικά. Ο δάσκαλος μπορεί να προσθέσει και άλλους εναλλακτικούς τύπους με τους οποίους επιτυγχάνεται το ίδιο αποτέλεσμα (θα ήθελες να ...; / θα μπορούσες να ...;).

Με την άσκηση 4 δίνεται η κυριολεξία και η μεταφορά.

Στην άσκηση 5 υπάρχουν δυο διαφημίσεις. Οι μαθητές καλούνται αφού τις διαβάσουν να εντοπίσουν τις υπερβολές.

14^{ενότητα} Στα δίκτυα του διαδικτύου (internet)

1. Γενικοί στόχοι

- Να αντιληφθούν τα παιδιά ότι κάθε μηχανή και εργαλείο είναι μέσο στην υπηρεσία του ανθρώπου. Είναι μέσα που υπηρετούν τον άνθρωπο και τον βοηθούν να επιτυγχάνει τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του.
- Να οικειοποιηθούν τη σχετική με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ορολογία.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικός στόχος:

- Να κατανοήσουν ότι η ανάπτυξη της τεχνολογίας είναι έργο του ανθρώπου αλλά όσο κι αν αναπτυχθεί ποτέ δεν θα μπορέσει να φτάσει τον ανθρώπινο εγκέφαλο.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να συνειδητοποιήσουν ότι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής είναι μέσο εξυπηρέτησης αλλά και ευχάριστης απασχόλησης κατά τον ελεύθερο χρόνο.
- Να αξιολογήσουν τις δυνατότητες του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να κατακτήσουν το βασικό λεξιλόγιο της θεματικής ενότητας που αναφέρεται στον ηλεκτρονικό υπολογιστή.
- Να συγκρίνουν τις δυνατότητες του ηλεκτρονικού υπολογιστή και του ανθρώπινου εγκεφάλου.
- Να δίνουν τις δυνατότητες ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή.
- Να ζητούν και να δίνουν πληροφορίες για ένα προϊόν - αντικείμενο.
- Να προτείνουν κάτι σε κάποιον.
- Να κατανοήσουν τα ουδέτερα ανισοσύλλαβα ουσιαστικά σε -α.
- Να μάθουν τα απόλυτα και τακτικά αριθμητικά.
- Να φτιάχνουν προτάσεις χρησιμοποιώντας δοσμένα ρήματα.
- Να μπορούν να λένε και να γράφουν την ώρα με δυο τρόπους.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής έχει μπει στη ζωή όλων μας. Σχεδόν όλα τα παιδιά έχουν επαφή με αυτό το εργαλείο. Ο δάσκαλος έχει την ευκαιρία να χρησιμοποιήσει στη συγκεκριμένη ενότητα τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις των παιδιών.

Η άσκηση 1 είναι άσκηση κατανόησης του κειμένου.

Στις ασκήσεις 2, 3 και 4 μαθαίνουν τα παιδιά τα ουδέτερα ανισοσύλλαβα σε -α.

Στην άσκηση 5 τα παιδιά ασκούν το γραπτό λόγο και φτιάχνουν προτάσεις χρησιμοποιώντας εκφράσεις όπως: Μου αρέσει να, Συνηθίζω να, Θέλω να κ.τ.λ.

Η άσκηση 6 είναι και αυτή άσκηση για την εξάσκηση του γραπτού λόγου. Τα παιδιά φτιάχνουν προτάσεις με ρήματα που τους έχουν δοθεί σε παρένθεση.
Στην άσκηση 7 μαθαίνουν τα απόλυτα και τακτικά αριθμητικά.
Στην άσκηση 8 γνωρίζουν τα βασικά μέρη ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή.
Με την άσκηση 9 τα παιδιά μαθαίνουν να λένε την ώρα με δυο τρόπους.

ενότητα 15 Τα παιδιά αλληλογραφούν

1. Γενικός στόχος

- Να έρθουν τα παιδιά σε επαφή με ένα ιδιαίτερο είδος γραπτού λόγου, την αλληλογραφία και να κατανοήσουν τη σημασία της ως μέσου επικοινωνίας μεταξύ ανθρώπων που βρίσκονται σε απόσταση.

- Να γίνουν ικανά να επικοινωνούν γραπτώς με φίλους και συνομηλίκους τους και να ανταλλάσσουν ιδέες, σκέψεις και εμπειρίες.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί

- Να διαπιστώσουν ότι οι Έλληνες, όπου κι αν βρίσκονται, θυμούνται πάντα την Ελλάδα και δεν ξεχνούν τις εθνικές τους ρίζες.

- Να γνωρίσουν τα εθνικά ονόματα που ανήκουν σε διάφορους λαούς της γης και να συνειδητοποιήσουν ότι η καταγωγή κάθε ατόμου είναι στοιχείο της ταυτότητας και της προσωπικότητάς του.

β. Γλωσσικοί

- Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις σχετικές με την αλληλογραφία.

- Να μάθουν να χρησιμοποιούν σωστά τα ταχυδρομικά στοιχεία σε ένα γράμμα.

- Να ασκηθούν σε διαφορετικούς τρόπους έκφρασης, με την εναλλακτική χρήση συνώνυμων λέξεων και φράσεων και την αντικατάσταση της περίφρασης με ρήμα.

- Να μάθουν να σχηματίζουν επίθετα από εθνικά ονόματα.

- Να ασκηθούν στο σχηματισμό ρημάτων με βάση τα ουσιαστικά.

γ. Λεκτικές πράξεις

- Να μάθουν να αυτοπαρουσιάζονται δίνοντας το ονοματεπώνυμο, την ηλικία τους, τον τόπο (πόλη) κατοικίας τους, τις αγαπημένες ασχολίες (ενδιαφέροντα) τους στο ελεύθερο χρόνο τους.

- Να παρουσιάζουν τον εαυτό τους και τα λοιπά μέλη της οικογένειάς τους.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις.

Μετά την ανάγνωση των γραμματίων δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να συζητήσουν και να ανταλλάξουν εμπειρίες σχετικές με περιστάσεις που στέλνονται ή λαμβάνονται γράμματα.

Θα συζητηθεί ο προσωπικός χαρακτήρας που έχει το γράμμα τις περισσότερες φορές και θα τονιστεί το απόρρητο της αλληλογραφίας.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη συμπλήρωση των στοιχείων του γράμματος (άσκηση 3η).

Μετά από τις ασκήσεις (4 και 5) ο δάσκαλος θα βοηθήσει τα παιδιά να διαπιστώσουν ότι ενώ στα εθνικά ονόματα το πρώτο γράμμα είναι κεφαλαίο, στα επίθετα που γίνονται απ' αυτά είναι μικρό.

ενότητα 16 Η φτωχή και το αλάτι

1. Γενικός στόχος

- Να έρθουν σε επαφή με ένα ιδιαίτερο είδος αφήγησης, το παραμύθι, και να διακρίνουν τα κύρια στοιχεία ενός παραμυθιού.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να κατανοήσουν ότι το παραμύθι είναι μέρος της λαϊκής παράδοσης και της πολιτισμικής κληρονομιάς ενός λαού.

- Να συνειδητοποιήσουν ότι παραμύθια υπάρχουν στις παραδόσεις όλων των λαών και πως μερικά από αυτά έχουν ένα οικουμενικό χαρακτήρα.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να ψυχαγωγηθούν.

- Να καλλιεργηθεί η δημιουργική σκέψη και φαντασία των παιδιών.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να καλλιεργηθεί η εκφραστική ικανότητα των παιδιών και κυρίως η αφηγηματική.

- Να ασκηθούν στη χρήση εναλλακτικών τρόπων έκφρασης βασισμένων στον ευθύ και πλάγιο λόγο.

- Να διακρίνουν τον ευθύ από τον πλάγιο λόγο και να παράγουν γραμματικά ορθές προτάσεις πλαγίου λόγου.

- Να ασκηθούν στο σχηματισμό σωστών προτάσεων που στηρίζονται στο νοηματικό τους περιεχόμενο (σημασιολογική ορθότητα της πρότασης).

- Να διακρίνουν και να σχηματίζουν ουσιαστικά από τα παράγωγά τους επίθετα.

- Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις σχετικές με την ενότητα.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Μετά το τέλος της ανάγνωσης τα παιδιά θα κληθούν να ανακοινώσουν και να εκθέσουν τις εντυπώσεις τους από την αφήγηση. Η αισθητική επεξεργασία του παραμυθιού δεν πρέπει να είναι επίμονη ούτε λεπτομερειακή, αλλά ελεύθερη και φυσική, όπως θα προκύψει από την αυθορμησία των παιδιών. Το παραμύθι προσφέρει πολλές δυνατότητες επιμέρους επεκτάσεων. Η ιστορία που εκτυλίσσεται εδώ είναι πανάρχαια και κοινή σε πολλούς λαούς. Κάποιος θέτει σε δοκιμασία την αγάπη των δικών του, δοκιμασία όμως μόνο φραστική. Η βαθιά ωστόσο και ειλικρινής αγάπη δεν έχει ανάγκη από μεγάλα λόγια καθώς έρχεται η ώρα που

αποκαλύπτεται. Το μύθο αυτό δραματοποίησε ο Σαίξπηρ στην τραγωδία του «Βασιλιάς Ληρ» που του έδωσε διαστάσεις ενός οικουμενικού δράματος. Από το κείμενο αποκαλύπτεται ταυτόχρονα και η σπουδαιότητα μερικών απλών πραγμάτων, όπως το αλάτι, που εξαιτίας της καθημερινής τους χρήσης δεν τους δίνεται η απαραίτητη σημασία και θεωρούνται δεδομένα.

Στη τελική φάση επεξεργασίας ενδείκνυται να συμπεριληφθεί δραματική αναπαράστασή του. Τα παιδιά να κληθούν να υποδυθούν ρόλους (αφηγητής, τρεις κόρες, ο πατέρας, το βασιλόπουλο). Η δραματοποίηση μπορεί να γίνει με ελεύθερη χρήση διαλόγων και φράσεων στην εξέλιξη της ιστορίας.

Η άσκηση 1 είναι μια άσκηση δημιουργική που στηρίζεται στη σημασιολογική ορθότητα της πρότασης με την ταυτόχρονη νοηματική διερεύνηση του κειμένου.

Η άσκηση 2 αναφέρεται στη σύνθεση λέξεων, ενώ η άσκηση 3 στο σχηματισμό υποκοριστικών σε -πουλο.

Η άσκηση 4 αναφέρεται στις τελικές προτάσεις που εισάγονται με το «για να».

Η άσκηση 5 απαιτεί τη συμπλήρωση παρομοιώσεων. Τα παιδιά μπορούν να αντιληφθούν ότι με την ίδια λέξη μπορούμε να έχουμε πολλές διαφορετικές παρομοιώσεις ώστε να μπορούν έτσι να επιλέγουν τη καταλληλότερη παρομοίωση για να εκφράσουν αυτό που θέλουν κάθε φορά.

Η άσκηση 6 βοηθάει τα παιδιά στην κατανόηση και χρήση προτάσεων με βεβαιούς σύγκρισης και τη χρήση του «από». Η άσκηση αυτή μπορεί να γίνει πρώτα προφορικά για να βοηθηθούν οι μαθητές να τη συμπληρώσουν σωστά.

Η άσκηση 7 αναφέρεται στη μετατροπή του ευθύ σε πλάγιο λόγο. Τα παιδιά θα έρθουν σε επαφή με τον πλάγιο λόγο χωρίς τη χρήση συντακτικής ορολογίας. Τα παιδιά θα εργαστούν με βάση το παράδειγμα βοηθώντας τα ενδεχομένως και με άλλα προφορικά παραδείγματα. Το συντακτικό αυτό φαινόμενο είναι ιδιαίτερα πολύπλοκο. Για το λόγο αυτό επιλέχθηκε εδώ η πιο απλή δομή του. Ο δάσκαλος μπορεί να επισημάνει στους μαθητές μέσω παραδειγμάτων ότι αλλάζουμε τα πρόσωπα των ρημάτων και προσθέτουμε το σύνδεσμο «ότι».

ενότητα 17 Ο κυρ Μιχάλης Κάσιαλος

1. Γενικός στόχος

- Να συνειδητοποιήσουν ότι τα σώματα των ανθρώπων αφανίζονται, τα δημιουργήματα όμως του πνεύματος μένουν αθάνατα και μιλούν για τους δημιουργούς τους. Ο νους και η καρδιά των προσφύγων ελληνοκυπρίων βρίσκονται στις πατρογονικές τους εστίες και περιμένουν να τις δουν λευτερωμένες. Δεν ξεχνούν κι αν το θέλουν δεν μπορούν.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να κατανοήσουν ότι η ζωγραφική, ως μέσο έκφρασης, βοηθάει στη διάδοση του πολιτισμού μιας χώρας.

- Να συνειδητοποιήσουν ότι ο Κάσιαλος με τα έργα του συνέβαλε στη διάσωση και διάδοση της λαϊκής παράδοσης του τόπου του.

β. Ψυχοπαιδαγωγικός στόχος:

- Να συνειδητοποιήσουν ότι η γνώση του έργου μεγάλων λαϊκών ζωγράφων, όπως ο Κάσιαλος, αποτελεί στοιχείο αναγνώρισης και προσδιορισμού της πολιτισμικής ταυτότητας ενός έθνους αλλά και στοιχείο συνοχής των μελών μιας κοινότητας.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να κατακτήσουν τα παιδιά το βασικό λεξιλόγιο της θεματικής ενότητας που αναφέρεται στο μεγάλο λαϊκό ζωγράφο Κάσιαλο.

- Να αποδέχονται ή να αρνούνται κάτι.

- Να εκφράζουν την ικανοποίησή τους για κάτι χρησιμοποιώντας εκφράσεις όπως: Δόξα να 'χει ο Θεός...

- Να συγκατατίθενται, να αντιπροτείνουν.

- Να συμβουλεύουν.

- Να ερωτούν κάποιον για τη ψυχική του κατάσταση.

- Να κατανοήσουν τη μορφολογία και τη λειτουργία θηλυκών ουσιαστικών σε -α, -ά και ουδετέρων σε -α.

- Να κατανοήσουν τη συμφωνία των όρων της πρότασης (ομοιόπρωτοι ονομαστικοί προσδιορισμοί).

- Να χρησιμοποιούν χρονικές επιρρηματικές προτάσεις: από...ίσαμε / ως.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Για τη διδασκαλία της ενότητας θα πρέπει ο δάσκαλος να προσκομίσει στην

τάξη πρόσθετο σχετικό υλικό.

Πρέπει να έχει φροντίσει να υπάρχει ένας χάρτης της Κύπρου ώστε τα παιδιά να μπορούν να τοποθετηθούν στο χώρο.

Για να κατανοήσουν την ενότητα ο δάσκαλος σκόπιμο είναι να κάνει εκτενή αναφορά στα ιστορικά γεγονότα που έχουν σχέση με την εισβολή.

Στις ασκήσεις 1 και 2 μαθαίνουν τη μορφολογία και λειτουργία των θηλυκών ουσιαστικών σε -α και -ά.

Στην άσκηση 3 μαθαίνουν τα ουδέτερα ανισοσύλλαβα σε -α.

Στην άσκηση 4 μαθαίνουν να χρησιμοποιούν χρονικές φράσεις μέσα σε προτάσεις.

Στην άσκηση 5 γράφουν προτάσεις που εκφράζουν ικανοποίηση.

Στην άσκηση 7 τα παιδιά μαθαίνουν να γράφουν προτάσεις που ρωτούν την ψυχική κατάσταση κάποιου.

Στην άσκηση 8 κατανοούν τη χρήση του επιθέτου και τη συμφωνία των όρων της πρότασης (ομοιόπρωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί).

Η άσκηση 10 είναι άσκηση εξάσκησης του γραπτού λόγου.

ΕΝΟΤΗΤΑ 18 Ελληνικές κοινότητες στον κόσμο

1. Γενικός στόχος

- Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι οι Έλληνες της Διασποράς, σε όποια γωνιά της γης κι αν ζουν, προσπαθούν με κάθε τρόπο να διατηρήσουν την ελληνική γλώσσα, την χριστιανική παράδοση, τα λαογραφικά ήθη και έθιμα, τις θρησκευτικές και εθνικές γιορτές και γενικά ο,τιδήποτε ελληνικό.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να μάθουν ότι οι Έλληνες της Διασποράς εμφανίζουν αξιόλογη δράση στις ελληνικές κοινότητες όπου ζουν και δεν ξεχνούν ποτέ την ιστορία και τον πολιτισμό της Ελλάδας.

- Να πληροφορηθούν για τη γεωγραφική κατανομή του ελληνισμού της Διασποράς σε παγκόσμιο επίπεδο.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να νιώσουν οι μαθητές υπερήφανοι για την εθνική τους ταυτότητα.

- Να συνειδητοποιήσουν ότι έχουν χρέος ως ελληνόπουλα να αναδεικνύουν την ελληνική κουλτούρα με τη συμμετοχή τους σε ποικίλες πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να μάθουν να αντλούν πληροφορίες μέσα από ένα χάρτη, πίνακα δεδομένων ή σχεδιάγραμμα.

- Να επαναλάβουν το σχηματισμό της γενικής του πληθυντικού αριθμού ουσιαστικών.

- Να μάθουν τη γραφή πολυψήφιων αριθμών (απόλυτα αριθμητικά).

- Να επαναλάβουν το σχηματισμό και τη χρήση της προστακτικής.

- Να δημιουργήσουν σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό το παν-.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Η ενότητα αυτή κάνει μια γενική αναφορά στη ζωή του απόδημου ελληνισμού. Ως εκ τούτου έχει άμεση σχέση με τις εμπειρίες των παιδιών στα οποία απευθύνεται. Οι μαθητές μπορούν να συζητήσουν εκτεταμένα για τη ζωή στη δική τους ελληνική κοινότητα και να ζωγραφίσουν την ομπρέλα της με τους συλλόγους που την απαρτίζουν. Ο πίνακας και η «πίτα» συχνοτήτων μπορούν να εκμεταλλευτούν από το δάσκαλο με σκοπό την ερμηνεία της παραγωγής των συγκεκριμένων ποσοστών σε σχέση με τα αριθμητικά δεδομένα του πίνακα.

Επίσης ο δάσκαλος μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές να συλλέξουν φωτογραφικό υλικό με εικόνες από την πολιτιστική και κοινωνική ζωή της δικής τους κοινότητας και να αναρτηθεί ίσως σε κάποιο εμφανές σημείο της τάξης.

Η άσκηση 1 εκτιμά τη δεξιότητα κατανόησης των κειμένων της ενότητας.

Η άσκηση 2 έχει στόχο να επαναλάβουν το σχηματισμό της γενικής του πληθυντικού αριθμού των ουσιαστικών και να εντοπίσουν στο χάρτη τη γεωγραφική θέση των περιοχών που δίνονται στην άσκηση.

Στην άσκηση 3 οι μαθητές γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούμε να γράψουμε με συντομία διάφορες συχνόχρηστες λέξεις της ελληνικής γλώσσας.

Πώς γράφονται οι πολυψήφιοι αριθμοί είναι ο στόχος της άσκησης 4 (μέχρι το 20 γράφουμε τους αριθμούς με μια λέξη, ενώ από το 21 και πάνω με δύο ή περισσότερες λέξεις ανάλογα με τον αριθμό).

Οι ασκήσεις 5 και 6 είναι επαναληπτικές για την εκμάθηση της προστακτικής.

Στην άσκηση 7 οι μαθητές οφείλουν να δημιουργήσουν λέξεις με πρώτο συνθετικό το παν-(=πολύ).

Η άσκηση 8 δίνεται σε μορφή παιχνιδιού. Οι μαθητές ανακαλύπτουν τη μυστική λέξη που κρύβεται μέσα στο πλαίσιο με τα γράμματα.

ενόητα

19 Ήλιεμαχος

1. Γενικός στόχος

- Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει κάθε άνθρωπος που μεταναστεύει σε κάποια άλλη χώρα, ανεξάρτητα από την εθνικότητά του, και την ανάγκη του να διατηρήσει ατόφιες ηθικές αξίες, όπως η πατρίδα, η θρησκεία, η οικογένεια και η μητρική του γλώσσα.

2. Ειδικοί στόχοι:

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να μάθουν οι μαθητές ότι κάθε λαός έχει τις δικές του πολιτιστικές και κοινωνικές αξίες.

- Να συνειδητοποιήσουν ότι οι Έλληνες, σε όποια γωνία της γης κι αν ζουν, διατηρούν με κάθε τρόπο ακέραιη την αγάπη τους για την πατρίδα, το χριστιανισμό, τους συγγενείς τους και την ελληνική γλώσσα.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

Με δεδομένη την πολύ-πολυτισμικότητα που διέπει τις σύγχρονες κοινωνίες, τα παιδιά να μάθουν να σέβονται την πολιτιστική κληρονομιά και τη διαφορετικότητα του κάθε ατόμου, είτε εντός είτε εκτός σχολείου.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να γίνουν τα παιδιά ικανά να περιγράφουν το προφίλ ενός ατόμου (τα εξωτερικά και τα εσωτερικά χαρακτηριστικά του).

- Να μάθουν το σχηματισμό και τη σύνταξη των ομαλών παραθετικών των επιθέτων και των μετοχών.

- Να διακρίνουν τους αδύνατους από τους δυνατούς τύπους της προσωπικής αντωνυμίας και της αντιστοίχισης που υφίσταται μεταξύ τους.

- Να συνειδητοποιήσουν την ελληνική προέλευση πολλών λέξεων που σήμερα χρησιμοποιούνται παγκοσμίως.

- Να γνωρίσουν τη μετατροπή αρνητικών υποθετικών προτάσεων σε καταφατικές.

- Να μάθουν τη σημασία και σύνταξη της φράσης πάνω που...

- Να έρθουν σε επαφή με τις πιο συχνόχρηστες σημασίες του ρήματος δοκιμάζω.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις:

Πριν την επεξεργασία του κειμένου ο/η δάσκαλος/α θα μπορούσε να παρακινήσει τους μαθητές να αναφέρουν πότε και γιατί οι παππούδες ή οι γονείς τους αποφάσισαν να ζήσουν στη χώρα όπου σήμερα διαμένουν. Επίσης, από ποιο

μέρος της Ελλάδας κατάγεται η οικογένειά τους και, αν γνωρίζουν βέβαια, ποιες δυσκολίες συνάντησαν οι γονείς τους ή και οι ίδιοι όταν πήγαν για πρώτη φορά εκεί. Θα μπορούσε να πάρει διαλογική μορφή με την ανταλλαγή ερωτήσεων όλων των μαθητών της τάξης.

Στο τετράδιο δραστηριοτήτων η άσκηση 1 προσπαθεί να εκτιμήσει αν οι μαθητές κατανόησαν το κείμενο.

Με την άσκηση 2 τα παιδιά μαθαίνουν ότι τα επίθετα προσδιορίζουν τα ουσιαστικά προσδίνοντάς τους κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Ακόμα ότι το επίθετο συμφωνεί με το ουσιαστικό που προσδιορίζει στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση.

Σκοπός της άσκησης 3 είναι η εκμάθηση των ομαλών παραθετικών των επιθέτων, ενώ με την άσκηση 4 συνειδητοποιούν τη θέση τους μέσα στον συντακτικό πυρήνα.

Στην άσκηση 5 μαθαίνουν το σχηματισμό παραθετικών των μετοχών.

Η άσκηση 6 αποβλέπει στην εξοικείωση των μαθητών με τους αδύνατους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας και της συντακτικής τους θέσης μέσα στην πρόταση.

Με την άσκηση 7 τα παιδιά, αφενός, μαθαίνουν σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό το τηλε- και, αφετέρου, διαπιστώνουν ότι πολλές λέξεις της γλώσσας που μιλούν στη χώρα όπου ζουν έχουν ελληνική προέλευση. Ο δάσκαλος/α θα μπορούσε εδώ να τους ζητήσει να αναφέρουν προφορικά κι άλλες παρόμοιες λέξεις.

Στόχος της άσκησης 8 είναι η επαφή των μαθητών με υποθετικές καταφατικές και αρνητικές προτάσεις.

Στην άσκηση 9 οι μαθητές παράγουν προτάσεις που αρχίζουν με την χρονική ένδειξη πάνω που... (=την ώρα που, την στιγμή που).

Οι πιο σημαντικές από τις ποικίλες σημασίες του ρήματος δοκιμάζω δίνονται στην άσκηση 10 που στοχεύει στην εκμάθηση και διάκρισή τους.

ΕΘΝΟΤΗΤΑ

20 25η Μαρτίου

1. Γενικοί στόχοι

- Να μάθουν τα παιδιά για το ιστορικό της μεγάλης αυτής εθνικής γιορτής.
- Να γνωρίσουν πώς γιορτάζεται η μεγάλη αυτή εθνική επέτειος στην Ελλάδα, αλλά και σε κάθε γωνιά του κόσμου όπου ζουν Έλληνες.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να κατανοήσουν ότι ο εορτασμός της μεγάλης εθνικής επετείου, της 25ης Μαρτίου, αποτελεί στοιχείο συνοχής των μελών της ελληνικής εθνότητας και προσδιορισμού της πολιτισμικής τους ταυτότητας.
- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά ότι το αγαθό της ελευθερίας απαιτεί αγώνες και θυσίες.
- Να γνωρίσουν το εθιμοτυπικό του εορτασμού της 25ης Μαρτίου (παρελάσεις, σημαιοσπολισμός, εορταστικές εκδηλώσεις στα σχολεία και στους συλλόγους κ.τ.λ.) στην Ελλάδα και όπου ζουν Έλληνες.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να μάθουν τα παιδιά να συμμετέχουν ενεργά σ' όλες τις εκδηλώσεις που είναι σχετικές με την επέτειο και να αναπτύξουν μια βιωματική σχέση με τα γεγονότα.
- Να καλλιεργηθεί η εθνική συνείδηση με συστηματική αναφορά στην ιστορία, τον πολιτισμό και την παράδοση της Ελλάδας ώστε να διαμορφωθεί η ταυτότητα των Ελληνόπουλων του εξωτερικού.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να κατακτήσουν τα παιδιά το βασικό λεξιλόγιο της θεματικής ενότητας που αναφέρεται στο ιστορικό γεγονός και σ' όλα τα εθιμοτυπικά στοιχεία που το συνοδεύουν.
- Να μάθουν τα παιδιά τις δομές του λόγου που τους είναι απαραίτητες για να αφηγούνται γεγονότα και να τα τοποθετούν στο χρόνο.
- Να μάθουν τους σημαντικότερους ήρωες της ελληνικής επανάστασης και ορισμένα στοιχεία που τους χαρακτηρίζουν.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Τα Ελληνόπουλα του εξωτερικού δεν διδάσκονται το μάθημα της ελληνικής ιστορίας (εκτός από κάποιες εξαιρέσεις). Μοναδική τους εμπειρία και δυνατότητα επαφής με ιστορικά πρόσωπα ή γεγονότα αποτελούν οι διάφορες σχολικές ή

άλλες εκδηλώσεις που οργανώνονται με αφορμή τις εθνικές επετείες.

Γίνεται σαφές πως η ενότητα εξυπηρετεί γλωσσικούς αλλά και ιστορικούς στόχους. Τόσο τα κείμενα όσο και οι εικόνες δεν μπορούν να εξαντλήσουν ούτε τη δράση των ηρώων του '21 ούτε να δώσουν στους μαθητές μια πλήρη εικόνα για τα όσα διαδραματίστηκαν αυτή την περίοδο. Μπορεί λοιπόν ο δάσκαλος, αν ο χρόνος του το επιτρέπει, να επεκταθεί και σε άλλα γεγονότα και στοιχεία σχετικά με το ιστορικό αυτό γεγονός.

Πριν την ανάγνωση του κειμένου παρακινούμε τα παιδιά να μιλήσουν για δικές τους εμπειρίες ή βιώματα από παρόμοιες γιορταστικές εκδηλώσεις.

Ο δάσκαλος μπορεί να διευρύνει το βασικό λεξιλόγιο και με άλλα ονόματα των ηρώων της Επανάστασης, που μπορούν τα παιδιά να τα αναζητήσουν μόνα τους. Φροντίζουμε επίσης να μάθουν τα παιδιά να τοποθετούν τα γεγονότα σε απόλυτη χρονική σειρά. Η ενότητα προσφέρεται επίσης για καλλιέργεια του προφορικού λόγου.

21 ^{ΕΝΟΤΗΤΑ} Η πρωταπριλιά

1. Γενικός στόχος

- Να γνωρίσουν το έθιμο της πρωταπριλιάς και πώς γιορτάζεται.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να αντιληφθούν οι μαθητές ότι το έθιμο της πρωταπριλιάς έχει παγκόσμιες ρίζες.
- Να γνωρίσουν ήθη και έθιμα της σύγχρονης αλλά και της αρχαίας Ελλάδας σχετικά με τη μέρα της Πρωταπριλιάς.

β. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις που υπάρχουν στην ενότητα που διδάσκεται.
- Να εξοικειωθούν και να διακρίνουν τη σημασία συχνόχρηστων φράσεων που περιέχουν το ρήμα παίρνω.
- Να συνειδητοποιήσουν τη λειτουργία του τόνου και να κατανοήσουν τη σημασία του.
- Να κατανοήσουν τη χρήση του τοπικού επιρρημάτος πού και του τροπικού πώς καθώς και τη διάκριση τους από το αναφορικό που και το ειδικό πως.
- Να μάθουν τη διαδοχική επαύξηση προτάσεων με τη χρησιμοποίηση τροπικών, χρονικών και τοπικών προσδιορισμών.
- Να κατανοήσουν τη χρήση του Παρατατικού παθητικής φωνής.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Μετά την ανάγνωση θα δοθεί η ευκαιρία στα παιδιά να εκφράσω προσωπικές τους εμπειρίες και βιώματα για το αν και πώς γιορτάζουν το έθιμο της πρωταπριλιάς. Τα παιδιά μπορούν να συζητήσουν για τις δικές τους φάρσες και τα πρωταπριλιάτικα ψέματα.

Με αφορμή το κείμενο μπορεί να συζητηθεί η συνήθεια πολλών ανθρώπων να λένε καθημερινά ψέματα και οι επιπτώσεις που μπορεί να έχει αυτή η συνήθεια στη ζωή τους.

Ιδιαίτερη αναφορά θα γίνει στο γεγονός ότι το έθιμο της πρωταπριλιάς υπάρχει σε πολλούς λαούς της γης. Στο σημείο αυτό μπορεί να γίνει αναφορά στο πώς εορταζόταν το έθιμο στη σύγχρονη και αρχαία Ελλάδα. Οι πληροφορίες που υπάρχουν στο βιβλίο του μαθητή μπορεί να χρησιμοποιηθούν στην περίπτωση αυτή.

Το έθιμο αυτό ξεκινάει από την ανάγκη των ανθρώπων να ξεφύγουν από την καθημερινότητα κάνοντας φάρσες και λέγοντας αθώα ψέματα με σκοπό όχι να

εξαπατήσουν, αλλά να διασκεδάσουν και να γελάσουν.

Η άσκηση 1 έχει στόχο την παραγωγή σύνθετων με πρώτο συνθετικό το επίθετο πρώτος-η-ο.

Στην άσκηση 2 τα παιδιά καλούνται να βρουν και να αντιστοιχίσουν τις σημασίες του ρήματος παίρνω. Πριν τη συμπλήρωση μπορεί ο δάσκαλος να δώσει ένα ή δυο παραδείγματα στα παιδιά και έπειτα να τα βοηθήσει εφόσον δυσκολεύονται.

Στην ενότητα διδάσκεται επίσης ο Παρατατικός παθητικής φωνής ρημάτων σε -ούμαι. Αφού γίνει πρώτα αναφορά σε ποιες περιπτώσεις χρησιμοποιείται ο Παρατατικός παθητικής φωνής σε αντιδιαστολή με τον Ενεστώτα θα συμπληρωθούν οι πίνακες σύμφωνα με το παράδειγμα που δίνεται.

Στον Παρατατικό παθητικής φωνής αναφέρεται και η άσκηση 6.

Οι ασκήσεις 4 και 5 αναφέρονται στη σημασία του τόνου. Ο δάσκαλος θα εξηγήσει πως ο τόνος μπορεί να αλλάξει τη σημασία μιας λέξης. Η άσκηση 4 θα γίνει προφορικά από τους μαθητές. Η άσκηση 5 βοηθάει στο να διακρίνουν τα παιδιά τότε το που και το πως παίρνουν τόνο. Στο ίδιο φαινόμενο αναφέρεται και η άσκηση 8. Εδώ διαισθητικά τα παιδιά μπορούν να ανακαλύψουν τη διάκριση του τοπικού πού από το αναφορικό καθώς και τη διάκριση του τροπικού πώς από το ειδικό. Τα παραπάνω θα γίνουν χωρίς τη χρήση ορολογίας αλλά η διάκριση θα γίνει από το αν η πρόταση είναι ερωτηματική ή όχι.

Η άσκηση 7 αναφέρεται στην επαύξηση των προτάσεων με τη χρήση επιρρηματικών προσδιορισμών.

Η άσκηση 9 είναι συμπλήρωση ακροστιχίδας με αρχικό το μήνα Απρίλη.

22 ^{ΕΥΘΥΤΙΑ} Παιδικό Πάσχα

1. Γενικοί στόχοι

Οι μαθητές:

- Να αισθανθούν τη συγκίνηση που αναδύεται από τη γιορταστική ατμόσφαιρα της Ανάστασης.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι το βαθύτερο νόημα των ημερών αυτών είναι η αγάπη, η ειρήνη, η επικοινωνία μεταξύ ανθρώπων.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί:

- Να γνωρίσουν οι μαθητές ότι σε κάθε τόπο υπάρχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στον τρόπο εορτασμού της ημέρας της Λαμπρής.
- Να έρθουν σε επαφή με ελληνικά ήθη και έθιμα αυτών των ημερών και να γνωρίσουν τη λαμπρότητα με την οποία γιορτάζεται από Έλληνες το μεγάλο αυτό θρησκευτικό γεγονός.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί:

- Η γιορτή του Πάσχα έχει οικογενειακό χαρακτήρα. Αποτελεί επίσης μέσο συνοχής της κοινότητας. Με την ενότητα επιχειρείται να εδραιωθεί στην ψυχή των παιδιών η πίστη στη δύναμη της αγάπης και της συναδέλφωσης των ανθρώπων.

3. Γλωσσικοί:

Ο εορτασμός του Πάσχα περιέχει ένα πλούσιο λεξιλόγιο που περιστρέφεται γύρω από το θρησκευτικό γεγονός και την τελετουργία των ημερών.

Με το επικοινωνιακό κείμενο «Πασχαλινό τραπέζι» δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να κατακτήσουν λέξεις και φράσεις που συνδέονται άμεσα με το θέμα.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Το κείμενο του Γρ. Ξενόπουλου «Παιδικό Πάσχα» δημιουργεί την κατάλληλη συγκινησιακή ατμόσφαιρά στα παιδιά, μέσα από Πασχαλινά έθιμα, χαρακτηριστικά ενός ελληνικού νησιού, της Ζακύνθου.

Επίσης τα παιδιά γνωρίζουν και άλλα Ελληνική πασχαλινά έθιμα με το κείμενο «Πασχαλινό τραπέζι» και την ελληνική πασχαλινή κουζίνα. Τα παιδιά με τις ερωτήσεις κατανόησης των κειμένων έχουν τη δυνατότητα να μάθουν και τις ευχές τις σχετικές με το Πάσχα. Μπορούν επίσης να κατασκευάσουν ευχητήριες κάρτες που μπορούν να στείλουν σε συγγενείς και φίλους. Έτσι, θα έχουν μια ακόμη ευκαιρία άσκησης και στο γραπτό λόγο.

Το κείμενο «Πασχαλινό τραπέζι» προσφέρεται επίσης για δραματοποίηση

και μπορεί να συνοδεύεται από μουσική υπόκρουση δημοτικών τραγουδιών.

Με την άσκηση 2 γίνεται επανάληψη στον Παρατατικό και στον Αόριστο και το παιδί εξασκείται στο να μεταφέρει ρήματα του Ενεστώτα στους δυο αυτούς χρόνους.

Στην άσκηση 3 το παιδί δημιουργεί ονοματικά σύνολα και τα χρησιμοποιεί σε προτάσεις.

Η άσκηση 4 είναι μια άσκηση ψυχαγωγίας και βοηθάει στην εμπέδωση του σχετικού με τη θεματική ενότητα λεξιλογίου.

ενότητα 23 Πρωτομαγιά

1. Γενικός στόχος

- Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι η Πρωτομαγιά είναι μια διπλή γιορτή, της αναγέννησης της φύσης και των εργαζομένων όλου του κόσμου.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να γνωρίσουν πώς γιορτάζεται η Πρωτομαγιά στην Ελλάδα.
- Να διαπιστώσουν ότι η πρωτομαγιά γιορτάζεται σε πολλές χώρες του κόσμου ως γιορτή των εργαζομένων.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι για πολλά από τα δικαιώματα που έχουν και απολαμβάνουν οι άνθρωποι σήμερα αγωνίστηκαν κάποιοι άλλοι άνθρωποι στο παρελθόν.

β. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να πλουτίσουν οι μαθητές το λεξιλόγιό τους με λέξεις που υπάρχουν στην ενότητα που διδάσκεται.
- Να διακρίνουν τις διάφορες σημασίες συχνά χρησιμοποιούμενων φράσεων και προτάσεων που περιέχουν τις προθέσεις προς και από.
- Να επισημάνουν ότι τα κύρια ονόματα γράφονται με κεφαλαίο.
- Να μεταφέρουν από την ονομαστική στη γενική του ενικού και πληθυντικού ουδέτερα ονόματα.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις.

Μετά την ανάγνωση του κειμένου η συζήτηση θα επικεντρωθεί σε δυο άξονες. Η Πρωτομαγιά ως γιορτή λουλουδιών και αναγέννησης της φύσης και ως γιορτή των εργαζομένων. Θα συζητηθούν τα διάφορα έθιμα της Πρωτομαγιάς στην Ελλάδα με ταυτόχρονη αναφορά στο συμβολισμό που βρίσκεται πίσω από τα έθιμα και τις παραδόσεις (κρεμάνε λουλούδια στα σπίτια τους για γούρι, για να τους φέρει τη χαρά και τη δροσιά της άνοιξης. Τα σκόρδα και τα κρεμμύδια για να διώξουν μακριά κάθε κακό). Τα παιδιά μπορούν να συζητήσουν για το κύκλο της ζωής στη φύση (γέννηση – ανάπτυξη – άνθιση – αναπαραγωγή – θάνατος).

Θα γίνει επίσης αναφορά και συζήτηση γύρω από τα δικαιώματα των εργαζομένων (ανθρώπινες συνθήκες εργασίας, ωράριο, ασφάλεια κ.τ.λ). Ο δάσκαλος μπορεί να μιλήσει για τους αγώνες και της αυτοθυσίας των ανθρώπων για την κατάκτηση αυτών των δικαιωμάτων.

Τα δυο ποιήματα του Ι. Πολέμη και του Δ. Σολωμού που υπάρχουν στην ενότητα παρουσιάζουν με ξεχωριστό τρόπο τη γιορτή της Πρωτομαγιάς και δείχνουν

τον ενθουσιασμό και τη χαρά με την οποία υποδέχονται οι Έλληνες το Μάη.

Η άσκηση 1 στοχεύει στην ικανότητα των παιδιών να φτιάχνουν ορθές προτάσεις από άποψη σημασιολογική.

Η άσκηση 2 αναφέρεται στην ταξινόμηση των κύριων ονομάτων σε διάφορες κατηγορίες. Τα παιδιά θα πρέπει να κατανοήσουν ότι το πρώτο γράμμα στα κύρια ονόματα γράφεται με κεφαλαίο.

Οι ασκήσεις 3 και 4 είναι ευχάριστες και στοχεύουν μέσω μιας μορφής παιχνιδιού να οδηγήσουν τα παιδιά στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους.

Οι ασκήσεις 5 και 6 στοχεύουν σε μια επανάληψη των επιθέτων και στην παραγωγή επιθέτων από ουσιαστικά (6).

Οι ασκήσεις 7 και 8 στοχεύουν στην επανάληψη της γενικής ενικού και πληθυντικού ουδέτερον ονομάτων σε -μα.

Οι ασκήσεις 9 και 10 αναφέρονται στις προθέσεις : από, προς, με.

24 ^{ενδέκτα} Αθλήματα και αγωνίσματα

1. Γενικός στόχος

- Να γνωρίσουν τον ελληνικό αθλητισμό και τους σημαντικότερους Έλληνες αθλητές και αθλήτριες.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικόπολιτισμικός στόχος

- Να συνειδητοποιήσουν ότι ο αθλητισμός είναι μέσο επικοινωνίας των λαών

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι

- Να παρακινηθούν τα παιδιά να συμμετέχουν σε αθλήματα καλλιεργώντας έτσι την άμιλλα, τη συνεργασία και το ομαδικό πνεύμα.

- Μέσα από τις επιτυχίες των Ελλήνων αθλητών σε παγκόσμιο επίπεδο τονώνεται η εθνική συνείδηση των Ελλήνων του εξωτερικού.

γ. Γλωσσικός στόχος

- Να μάθουν τα παιδιά λεξιλόγιο σχετικό με τα διάφορα αθλήματα.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Με το κείμενο «*Τα παιδιά της Ε' αγωνίζονται*» δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να συζητήσουν για τα δικά τους βιώματα από σχολικούς αγώνες. Η συζήτηση μπορεί να επικεντρωθεί στο θέμα συνεργασίας που επικρατεί στην ομάδα των παιδιών. Η συνέντευξη της Κατερίνας Θάνου δίνει την ευκαιρία να συζητηθεί η «*Ολυμπιακή Ιδέα*».

Τα παιδιά μπορούν ακόμα να διαπιστώσουν τη σχέση των ιδεών «ανθρωπισμός-αθλητισμός» και να συνειδητοποιήσουν ότι μέσα από τον αθλητισμό μπορούν να έρθουν σ' επαφή με άλλους πολιτισμούς. Ο δάσκαλος μπορεί να χρησιμοποιήσει το σχετικό υλικό που υπάρχει στο βιβλίο του για να δώσει στα παιδιά περισσότερες πληροφορίες για τον κλασικό αθλητισμό.

Άσκηση1. Η άσκηση δίνει την ευκαιρία στα παιδιά να καλλιεργήσουν τον προφορικό και γραπτό λόγο. Μπορούν επίσης να μάθουν πώς θα μπορούσαν να πάρουν μια συνέντευξη.

Στις ασκήσεις 2-3-4 μαθαίνουν τα απόλυτα και τακτικά αριθμητικά.

Η άσκηση 5 δίνει κάποια από τα ομαδικά αριθμητικά.

ΕΝΟΤΗΤΑ 25 Τα δάση μας καίγονται

1. Γενικός στόχος

- Να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές σε θέματα που αφορούν στο περιβάλλον και ειδικότερα στην προστασία των δασών από τις πυρκαγιές.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι η προστασία και η διαφύλαξη των οικοσυστημάτων του πλανήτη μας, και κατά συνέπεια και του δάσους, αποτελεί στοιχείο πολιτισμού ενός λαού.

- Να συνειδητοποιήσουν ότι η ζωή του δάσους είναι άμεσα δεμένη με την ανθρώπινη ζωή. Αγαπώ το δάσος = αγαπώ τη ζωή.

β. Ψυχοπαιδαγωγικός στόχος:

- Να μάθουν οι μαθητές ότι οφείλουν να σέβονται και να προστατεύουν το δάσος από πιθανές καταστροφές με την ενεργή συμμετοχή τους σε διάφορες δραστηριότητες.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να έρθουν σε επαφή με πληροφοριακό υλικό που προέρχονται από εφημερίδες.

- Να καλλιεργήσουν τον προφορικό τους λόγο μέσω της χρήσης και αξιοποίησης εικονικού υλικού.

- Να επαναλάβουν προτάσεις του τύπου Y-P-A.

- Να μάθουν την οικογένεια της λέξης «πυρ».

- Να μπορούν να απαντούν σε μια απλή μορφή ερωτηματολογίου.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Το θέμα είναι διαρκώς επίκαιρο και ο δάσκαλος/α δεν θα δυσκολευτεί να εισαγάγει τους μαθητές στο πνεύμα της ενότητας. Η ενότητα έχει διαρθρωθεί με τέτοιο τρόπο που οι μαθητές θα μπορέσουν αυθόρμητα να εκφράσουν τις σκέψεις τους και να συζητήσουν το φαινόμενο της καταστροφής των δασών στην Ελλάδα, στη χώρα όπου ζουν και στον υπόλοιπο κόσμο γενικότερα, τα αίτια και τις συνέπειες πρόκλησης πυρκαγιάς, τη σημαντική συνεισφορά των ανθρώπων της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας αλλά και των δεκάδων εθελοντών που θέτουν καθημερινά σε κίνδυνο τη ζωή τους για τη διάσωση των δασών, τους τρόπους με τους οποίους μπορεί ο καθένας μας να βοηθήσει για την πρόληψη ή κατάσβεση των πυρκαγιών, το ρόλο των καιρικών συνθηκών στην εξέλιξη ή καταστολή τους κ.ά.

Ο/η δάσκαλος/α θα μπορούσε να παρακινήσει τα παιδιά να συλλέξουν ανάλογο υλικό από τον ημερήσιο και εβδομαδιαίο τύπο της χώρας όπου ζουν το οποίο και θα αναρτήσουν σε κάποιο σημείο της τάξης ή ακόμα να διοργανώσουν μια ημέρα δεντροφύτευσης σε κατάλληλη περιοχή.

Σχετικά με το τετράδιο δραστηριοτήτων, με την άσκηση 1 γίνεται προσπάθεια εκτίμησης της κατανόησης των κειμένων της ενότητας.

Με την άσκηση 2 ζητείται να εντοπιστούν οι όροι των προτάσεων που απουσιάζουν (1η πρόταση – άρθρα, 2η και 3η πρόταση – ρήμα). Ο δάσκαλος/α θα μπορούσε να αναφέρει συμπληρωματικά κι άλλες παρόμοιες προτάσεις σε προφορικό επίπεδο όπου θα απαιτείται η ανακάλυψη των όρων που λείπουν ή το αντίστροφο, δηλαδή, να δίνονται όλοι οι όροι της πρότασης και να ζητείται η παράλειψη κάποιου ή κάποιων απ' αυτούς χωρίς να αλλάζει το σημασιολογικό της περιεχόμενο (π.χ. στην πρόταση "Μεγάλη ήταν η προσπάθεια των πυροσβεστών για την κατάσβεση της χθεσινής πυρκαγιάς" μπορεί να παραληφθεί το ρήμα).

Στην 3η άσκηση τα παιδιά οφείλουν να δομήσουν προτάσεις με τη χρήση καθορισμένων ρημάτων που αντιλήφθηκαν μέσα από τα κείμενα.

Η 4η άσκηση είναι επαναληπτική των προτάσεων του τύπου Y-P-A.

Στην άσκηση 5 οι μαθητές ανακαλύπτουν τις αντίθετες λέξεις, ενώ στην άσκηση 6 μαθαίνουν την οικογένεια της αρχαίας λέξης «*πυρ*». Σ' αυτή τη δραστηριότητα ο/η δάσκαλος/α μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές να διατυπώσουν προφορικά κι άλλες προτάσεις με τη χρησιμοποίηση των λέξεων αυτής της οικογένειας.

Με το κρυπτόλεξο της 7ης άσκησης οι μαθητές με παιχνιδιώδη τρόπο εντοπίζουν τις λέξεις που κρύβονται μέσα στις φλόγες.

Η άσκηση 8 στοχεύει στην εξοικείωση των μαθητών σε μια απλή μορφή ερωτηματολογίου και στην ταυτόχρονη ενημέρωσή τους για τα αίτια πρόκλησης πυρκαγιάς στα δάση. ΟΙ μαθητές θα μπορούσαν να συντάξουν ένα αντίστοιχο ερωτηματολόγιο με θέμα τις συνέπειες των δασικών πυρκαγιών, στη συνέχεια να το απαντήσουν και αφού συλλέξουν τα δεδομένα να προβούν στη διατύπωση κάποιων συμπερασμάτων.

ενότητα 26 Γιατροί χωρίς σύνορα

1. Γενικός στόχος

- Να καλλιεργηθεί το πνεύμα της διεθνούς αλληλεγγύης, αλληλοκατανόησης και συνεργασίας μέσα από τη γνώση ότι διεθνείς ανθρωπιστικές οργανώσεις βοηθούν τους συνανθρώπους που βρίσκονται σε κίνδυνο σε κάθε γωνιά του κόσμου.

2. Ειδικοί στόχοι

α. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι:

- Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά το διεθνές πεδίο δράσης της οργάνωσης «Γιατροί χωρίς σύνορα» και να γνωρίσουν κι άλλες ανθρωπιστικές οργανώσεις διεθνούς εμβέλειας.

- Να εκτιμήσουν το έργο των ανθρωπιστικών αυτών οργανώσεων και να συνειδητοποιήσουν την ανιδιοτέλεια της προσφορά τους.

β. Ψυχοπαιδαγωγικοί στόχοι:

- Να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά γύρω από προβλήματα που αντιμετωπίζουν συνάνθρωποί μας σε διάφορα μέρη του πλανήτη, όπως πόλεμοι, φυσικές καταστροφές, πείνα, δυστυχία, προσφυγιά κ.τ.λ. και να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη ύπαρξης τέτοιων διεθνών ανθρωπιστικών οργανώσεων.

- Να διαμορφώσουν θετικές στάσεις απέναντι σε τέτοιες οργανώσεις συμμετέχοντας και αυτά ενεργά και στηρίζοντας οικονομικά το έργο τους.

γ. Γλωσσικοί στόχοι:

- Να κατακτήσουν τα παιδιά το βασικό λεξιλόγιο της θεματικής ενότητας που αναφέρεται στις διεθνείς ανθρωπιστικές οργανώσεις και το έργο τους.

- Να εμπεδώσουν τη μορφολογία των ουσιαστικών σε -ος και -ός.

- Να παράγουν επίθετα από ουσιαστικά σε -ικός, -ική και -ικό.

- Να μάθουν να εκφράζουν προφορικά υποχρέωση χρησιμοποιώντας φράσεις όπως: οφείλω, πρέπει να...

- Να τοποθετούν στο χώρο μια δραστηριότητα.

- Να εκθέτουν προφορικά τις δραστηριότητες άλλων.

3. Μεθοδολογικές υποδείξεις

Επειδή η οργάνωση Γ.Χ.Σ. είναι διεθνής και τα γραφεία της υπάρχουν σε πολλές χώρες του κόσμου καλό είναι να προηγηθεί της διδασκαλίας της ενότητας, επίσκεψη των μαθητών στα γραφεία των Γ.Χ.Σ. Έτσι, θα δοθεί η ευκαιρία στους μαθητές να γνωρίσουν από κοντά τη διεθνή αυτή οργάνωση, να συζητήσουν με τους Γ.Χ.Σ. για τις δραστηριότητές τους και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν

στην εκτέλεση του έργου τους.

Υπάρχει επίσης εκπαιδευτικό υλικό της οργάνωσης, κατάλληλο για τους μαθητές αυτής της ηλικίας που μπορεί ο δάσκαλος να ζητήσει και να προμηθευτεί από τα γραφεία της οργάνωσης. Τα παιδιά συνειδητοποιώντας το τεράστιο ανιδιοτελές ανθρωπιστικό έργο της οργάνωσης, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους.

Η άσκηση 1 είναι άσκηση κατανόησης του κειμένου.

Η άσκηση 2 βοηθάει τα παιδιά να μάθουν να συλλέγουν πληροφορίες και να εκθέτουν τις δραστηριότητες άλλων.

Με τις ασκήσεις 3 και 4 το παιδί ασκείται στη χρήση της Γενικής και Αιτιατικής των Ουσιαστικών μορφολογικά και λειτουργικά. Στην άσκηση 5 το παιδί μαθαίνει να παράγει επίθετα σε -ικός, -ική από ουσιαστικά.

